

Verslag over de jaren 1970 - 1971

BOSSCHAP

BEDRIJFSCHAP VOOR DE BOSBOUW EN DE HOUTTEELT

Laan Copes van Cattenburch 100 - 's-Gravenhage - Telefoon 070-633780

INHOUD

blz.

I. INLEIDING	1
II. VERORDENINGEN	2
III. REGISTRATIE	2
IV. BOSBOUWBELEID	2
V. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN	8
§ 1. Commissie Inlands Hout	8
§ 2. Bosbouw-economisch onderzoek	9
§ 3. Advies inzake de bosbouw op de minder goede gronden	10
§ 4. Besluiten Bijdragen Herbeplantingen en Bebossingen	12
§ 5. Uitvoering van achterstallige dunningen en andere lichte boswerkzaamheden in het kader van de aanvullende werkgelegenheid	15
§ 6. De houtmarkt	17
§ 7. Ontwikkelingen in de Nederlandse papierindustrie	17
VI. SOCIALE AANGELEGENHEDEN	18
§ 1. Ontwikkelingen rond de c.a.o. voor de particuliere bosbouw 1970-1971	18
§ 2. Toekenning van een uitkering ineens in 1970 en wijziging van de bepaling terzake van de loonindexatie	20
§ 3. Ontwikkeling rond de c.a.o. voor de particuliere bosbouw 1971-1972	20
§ 4. Audiometrisch en medisch onderzoek bosarbeiders	22
VII. BELASTINGAANGELEGENHEDEN	24
§ 1. Algemeen	24
§ 2. Ontwerp wet tot wijziging van de bepalingen inzake de gemeentelijke en provinciale belastingen	24
§ 3. Successiebelasting	26
§ 4. Ontwerp wet belastingen van rechtsverkeer	26
§ 5. Ontwerp wet tot wijziging van de Vermogensbelasting	27
§ 6. Uitvoering Natuurschoonwet 1928	27
§ 7. De bosbedrijf-vrijstelling	29
§ 8. Jurisprudentie m.b.t. de baatbelasting	29
§ 9. Bijdrage van landgoed N.V.'s aan het Handelsregister	30
VIII. WATERSCHAPSLASTEN	30

	blz.
IX. GRONDZAKEN	31
§ 1. Initiatief voorstel van wet van de heren van den Bergh, Westerhout, Daams en Vondeling tot wijziging van de Onteigeningswet	31
§ 2. Ontwerp wet tot wijziging van de onteigeningsprocedure	32
§ 3. De veiligstelling van natuurterreinen	33
§ 4. Modelbepalingen Beraadsgroep 1970	34
§ 5. Nota over de situering van nieuwe terreinen voor militaire doeleinden	34
§ 6. Pachtwetgeving	35
§ 7. Begeleidingscommissie infiltratieproject Veluwe	35
X. RATIONALISATIE	35
XI. VEILIGHEID IN DE BOSBOUW	37
XII. BOSBOUWVOORLICHTING	38
§ 1. Bosbouwvoorlichtingsraad	38
§ 2. Boomfeestdag	38
XIII. PUBLIC RELATIONS BOSBOUW	38
XIV. SCHOLING	38
§ 1. Bosbouwpraktijkschool en Bosbouwtechnische School	38
§ 2. Regeling Subsidie Scholing Leerlingwezen	38
§ 3. Uitreiking Bos en Mensprijs	38
XV. BOSBRANDWEER	39
§ 1. Algemeen	39
§ 2. De financiële positie, structuur en taken van de regionale bosbrandweerorganisaties	39
§ 3. Voorlichting en propaganda bosbrandweer	41
XVI. BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN	41
XVII. FINANCIËEL OVERZICHT	43
XVIII. SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, HOOFDAFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES E.D.	47
XIX. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN	52
XX. IN- EN UITVOER VAN HOUT	54

1. INLEIDING

Het toenemend belang dat uit maatschappelijk oogpunt aan de bosbouw wordt toegekend vereist naar de mening van het Bosschap een duidelijk en doelgericht bosbouwbeleid. Daarom trachtte het Bosschap ook in deze verslagperiode weer bij te dragen tot de vormgeving van het bosbouwbeleid, dat tot nog toe helaas onvoldoende gestalte kreeg. In het Beleidsprogramma voor de bosbouw werd duidelijk aangegeven welke doelstellingen dit beleid hier te lande moet dienen, te weten de instandhouding op lange termijn van de bestaande bossen en de totstandkoming van nieuwe bossen. Steeds zal daarbij gestreefd moeten worden naar de handhaving van de gespreide eigendomstoestand.

Teneinde de leden van de vaste commissies voor cultuur, recreatie en maatschappelijk werk en voor landbouw en visserij uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van de problemen waarmede bos-eigenaren bij de instandhouding van hun bosbezittingen worden geconfronteerd, organiseerde het Bosschap een excursie naar het landgoed Den Treek-Henschoten. Tijdens deze excursie werd uitvoerig met de aanwezige kamerleden van gedachten gewisseld over het door het Bosschap voorgestane bosbouwbeleid.

Het was verheugend dat de overheid in deze verslagperiode de reeds lang door het Bosschap bepleite herbebossingsbijdrageregeling invoerde. Daarvan zal ongetwijfeld een positieve invloed op de bosinstandhouding uitgaan.

Met voldoening kan voorts worden vastgesteld, dat binnen de bosbouw de samenwerkingsgedachte gestalte kreeg. Op de Veluwe werd een begin gemaakt met samenwerking bij plantsoenvoorziening en uitbesteding van werk, terwijl in de provincie Utrecht samenwerking op het gebied van de houtafzet tot stand kwam. Het is van veel belang, dat deze samenwerkingsverbanden verder worden uitgebouwd en dat een modus wordt gevonden om de continuïteit van de samenwerking van de grond te brengen. De voordelen van samenwerking, welke bestaan uit opbrengstverhoging en kostenbesparing mogen niet worden onderschat; zeker niet nu een voortdurende inflatoire ontwikkeling haar invloed doet gelden.

De ontwikkeling op de houtmarkt was in het begin van de verslagperiode niet ongunstig. In de loop van 1971 trad echter een duidelijke verslechtering in. In hoofdstuk V par. 6 wordt op een en ander nader ingegaan. Het grote belang van de ontwikkeling van de houtprijzen voor de bosbedrijven wordt duidelijk uit het tussenstijds afgeronde L.E.I.-onderzoek naar de bedrijfsresultaten. Daaruit blijkt, dat de houtopbrengsten gemiddeld 65 % van de totale inkomsten uitmaken.

Een punt dat bij de bepaling van het beleid ten aanzien van de bosbouw zelden wordt genoemd, doch dat desondanks van veel belang is, is het risico, dat is verbonden aan de uitoefening van de bosbouw. Dat dit risico zwaar kan wegen kwam in deze verslagperiode duidelijk naar voren bij de bosbranden op de Veluwe en bij het optreden van ziekten in bepaalde houtopstanden, waarbij de houtopstand geheel of gedeeltelijk verloren ging. De financiële consequenties van dit risico-element moeten door de bosbouwers kunnen worden gedragen. Zowel met het oog daarop, als in verband met de ontwikkeling in de bosbouw is het in het belang van de bosinstandhouding noodzakelijk, dat het de bosbouwers mogelijk wordt hun bezittingen zodanig te exploiteren, dat zij ook andere inkomsten kunnen verwerven dan die uit de verkoop van hout. In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de exploitatie van een kampeerterrein of aan de winning van zand

of grint. Daartoe zal de centrale beleidsdoelstelling van instandhouding op lange termijn van het bosareaal en van het natuur- en landschapsschoon geen wijziging behoeven te ondergaan. Het gaat slechts om een accent verlegging in die zin, dat instandhouding niet in alle gevallen worden vereenzelvigd met conservering.

Tenslotte kan worden vastgesteld, dat de samenwerking met andere organisaties op het gebied van de bosbouw zich in constructieve zin bleef ontwikkelen. Bij het Bosschap werd een College van Advies voor bosbouwstructuuraangelegenheden in het leven geroepen, waarin deskundigen uit verschillende organisaties à titre personnel zitting hebben.

Op de verschillende activiteiten van het Bosschap in deze verslagperiode zal in de volgende hoofdstukken meer uitvoerig worden ingegaan.

II. VERORDENINGEN

In de verslagperiode werden slechts verordeningen inzake begrotingen, heffingen en personeelsaangelegenheden vastgesteld.

III. REGISTRATIE

Op 31 december 1970 waren in totaal 2473 eigenaren met een bosbezit van 221.267 ha bij het Bosschap geregistreerd.

Op 31 december 1971 beliep het aantal geregistreerde eigenaren 2457 met een bosbezit van 221.695 ha.

Onderstaande tabel geeft een gedetailleerd overzicht van de geregistreerde beboste oppervlakte inclusief rijbeplantingen omgerekend in ha in de jaren 1970 en 1971.

grootte-klasse	1970		1971	
	beboste opp.	aantal eig.	beboste opp.	aantal eig.
5 - 10 ha	5.203	742	5.213	741
10 ha en meer	216.064	1731	216.482	1716
totaal	221.267	2473	221.695	2457

IV. BOSBOUWBELEID

Het bestuur van het Bosschap sprak zich met het oog op de kabinetsformatie in 1971 duidelijk uit over het bosbouwbeleid hier te lande. Het legde zijn visie neer in het Beleidsprogramma voor de bosbouw, dat aan de kabinetsinformatie en aan de secretariaten van de kamerfracties van de verschillende politieke partijen werd aangeboden. De uitgewerkte punten uit het beleidsprogramma volgen hierna.

I. Algemeen

Allerwege wordt erkend, dat de betekenis van het bos voor Nederland met zijn snel groeiende bevolking en zijn toenemende verstedelijking en industrialisatie nog voortdurend toeneemt. Behalve aan de houtproductiefunctie, ontleent het bosbestand heden ten dage zijn betekenis mede aan de bijdrage die het levert in het kader van het milieubeheer, de landschapsbouw, de recreatie en het natuurbehoud.

Gelet op de hier geschetste veelzijdige betekenis van het bos dient het bosbouwbeleid hier te lande niet slechts te zijn gericht op de instandhouding van het aan-

Het bos als recreatieruimte

wezige bosareaal, maar bovendien dient hoge prioriteit te worden toegekend aan de uitbreiding daarvan. De maatregelen welke in het kader van het te voeren beleid moeten worden getroffen zullen afhankelijk zijn van het standpunt dat wordt ingenomen ten aanzien van de vraag of gestreefd moet worden naar:

- a. geleidelijke overgang van de bosgronden uit de zuiver particuliere sfeer naar de overheid en daaraan gebonden instellingen, of naar
- b. handhaving voor zoveel mogelijk van de huidige gespreide eigendom van de bosgronden.

Het Bosschap stelt zich op het standpunt, dat zowel t.a.v. de bosinstandhouding als de bosuitbreiding het beleid gericht moet blijven op de handhaving van een gespreide eigendomstoestand, omdat:

- het Nederlandse bosbezit zijn aantrekkelijkheid voor een belangrijk gedeelte ontleent aan de grote verscheidenheid, welke een uitvloeisel is van de eigendomsstructuur;
- zulks voor de samenleving als geheel financieel aantrekkelijker is. Bij een aldus gericht beleid zal de overheid immers slechts op beperkte schaal middelen beschikbaar behoeven te stellen voor aankoop van bezittingen. Voor het overige kan zij dan volstaan met verstrekking van bijdragen aan de bosomeigenaren voor hun dienstverlening aan de gemeenschap, welke is gelegen in de instandhouding en openstelling van het bosbezit. In dit licht bezien zijn de particuliere bosomeigenaren in feite de goedkoopste beheerders;
- de veiligheid van het bosbezit wordt vergroot door de betrokkenheid van zoveel mogelijk personen bij de instandhouding ervan.

II. Bosinstandhouding en bosuitbreiding

1. Schaalvergroting

In het algemeen kan worden gesteld, dat de bosinstandhouding wordt bemoeilijkt door de problemen waarmee de bosbouw reeds een aantal jaren kampt. Om aan deze problematiek, welke zowel van structurele als van conjuncturele aard is, het hoofd te kunnen bieden, zal in de bosbouw evenals trouwens in andere sectoren van het bedrijfsleven, schaalvergroting moeten worden nastreefd. Deze schaalvergroting kan voor wat de bosbouw betreft gestalte krijgen in de vorming van grotere beheers- en werkeenheden en samenwerking op het gebied van de houtafzet en de plantsoenvoorziening.

In dit kader dient:

- a. de rationalisatie van de exploitatie te worden bevorderd, zodat condities worden geschapen voor een economisch gebruik van machines en een rationele inzet van de productiefactor arbeid;
- b. te worden gestreefd naar minimalisering van de kosten in de verschillende schakels van de bedrijfskolom, welke het product hout doorloopt.

Bovendien zal het beleid ook gericht moeten zijn op verbetering van de kwaliteit van het bos en de vergroting van de productie. Niet uit het oog mag worden verloren, dat de houtproductie de basis van het bosbedrijf vormt. Het tot stand gekomen Besluit Bijdragen Herbeplantingen, krachtens hetwelk een bijdrage van 50 % wordt verstrekt in de kosten van herbebossing, zal stellig van positieve invloed zijn op de kwaliteit van het bosbestand en van de houtproductie door de keuze van beter plantsoen.

De schaalvergroting, gekoppeld aan de overige in het voorgaande genoemde maatregelen zal in belangrijke mate tot de gezondmaking kunnen bijdragen. Gelet op de mogelijkheden die hier liggen, welke reeds door de Structuurcommissie in haar rapport „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland” zijn genoemd, is het niet alleen noodzakelijk, maar ook alleszins verantwoord, dat de overheid door middel van financiële faciliteiten de schaalvergroting stimuleert.

2. Honorering dienstverlenende functie

In de instandhouding en openstelling van bossen is een belangrijke dienstverlening door de bouseigenaren aan de gemeenschap gelegen. Het is niet meer dan billijk, dat de gemeenschap deze eigenaren hiervoor op adequate wijze honoreert. Momenteel vindt reeds een zekere honorering plaats in de vorm van de bosbijdrage, welke wordt toegekend aan de bouseigenaren, die hun bosbezit voor het publiek toegankelijk hebben gesteld. De bosbijdragen, die worden verstrekt op grond van de Bosbijdrageregeling particulieren en de Bosbijdrageregeling openbare lichamen, welke regelingen in 1966 tot stand kwamen, zijn nooit verhoogd in verband met de sedertdien opgetreden kostenstijgingen. Het is noodzakelijk dat een dergelijke verhoging thans wordt doorgevoerd. In de toekomst dient de bosbijdrage dan periodiek aan de stijging van het loon- en prijspeil te worden aangepast.

Voorts is het noodzakelijk, dat de bosbijdrageregelingen worden uitgebreid tot de natuurterreinen, die indien zij zijn opengesteld, evenzeer van grote betekenis zijn voor de openluchtrecreatie.

3. Uitbreiding van het bosareaal

Uit overwegingen van houtvoorziening, recreatie, landschapsbouw en milieu-beheer, is uitbreiding van het bosareaal nodig. Het beleid is daar thans reeds op gericht, voorzover het betreft de aanleg van bossen in nieuwe polders en de aanleg van de zgn. elementen van formaat. Sedert in het nationale landbouwbeleid de gedachten uit het Plan Mansholt beginnen mede te spelen, is de bosuitbreiding uit een oogpunt van houtproductie en recreatie sterker op de voorgrond gekomen. De uitbreiding van het bosareaal zal zich voltrekken op gronden, die voor de bosbouw veelal beter geschikt zijn dan de reeds voor bosbouw in gebruik zijnde gronden. De houtproductie op die gronden zal dan ook zowel kwantitatief als kwalitatief van grote betekenis zijn. Bebossing van

Bos bij herfst

de aan een agrarische bestemming te onttrekken grond stuit echter op velerlei moeilijkheden. Teneinde deze te ondervangen is het noodzakelijk dat:

- a. bebossingspremies worden toegekend (reeds mogelijk op grond van het Besluit Bijdragen Bebossingen).
- b. overbruggingsbijdragen aan eigenaren-gebruikers worden verstrekt gelijk aan de gemiddelde pachtwaarde gedurende tenminste 9 jaren (30% tot 50% van deze bedragen voor eigenaren-verpachters). Genoemde bijdragen zijn nodig om gedurende de eerste jaren dat van de bossen nog geen opbrengsten zijn te verwachten, aan de bebosser inkomsten uit het beboste grondbezit te garanderen, welke ten dele kunnen worden aangewend voor de betaling van de vaste lasten. Deze uitkeringen dienen evenwel niet te worden beperkt tot de gevallen waarin volledige bedrijfsbeëindiging heeft plaatsgevonden.
- c. hoewel de herplantingsplicht voor de instandhouding van grote betekenis is gebleken, de nieuw aan te leggen bossen nochtans van de herplantplicht ingevolge de Boswet zullen worden uitgezonderd.

Voorts is het gewenst dat het mogelijk wordt gronden aan het einde van de lopende pachtperiode aan de pacht te onttrekken, indien een bosbouwkundige bestemming uit sociaal economisch oogpunt aantrekkelijker is. Tenslotte zij nog opgemerkt, dat het gestelde m.b.t. schaalvergroting en dienstverlening ook geldt voorzover het betreft de nieuw aan te leggen bossen.

III. *Het fiscale beleid*

Het fiscale beleid dient meer dan tot nog toe bij te dragen tot de instandhouding en uitbreiding van het bosareaal. In dat verband is het noodzakelijk dat:

- de fiscale faciliteiten welke de eigenaren van onder de Natuurschoonwet gerangschikte landgoederen genieten, worden verruimd in die zin, dat voor de heffing van de vermogensbelasting en de successierechten de bestemmingswaarde wordt gesteld op nihil voor opengestelde en op een vast bedrag (bijv. f 2.000,— per ha) voor gesloten landgoederen;
- de werkingssfeer van de Natuurschoonwet 1928 wordt uitgebreid tot alle natuurterreinen;
- al dan niet in het kader van de Natuurschoonwet 1928 naast de bosbedrijfsvrijstelling uit de Wet op de Inkomstenbelasting een regeling wordt gecreëerd, krachtens welke bosbouwers kunnen opteren voor een regiem, waarbij bedrijfsverliezen aftrekbaar zijn, terwijl de positieve uitkomsten zijn vrijgesteld na compensatie met de in mindering gebrachte verliezen.

Verruiming van de fiscale faciliteiten voor de bosbouw is gezien de belangrijke diensten welke door de bosbouw worden verleend op het gebied van o.m. milieu-beheer en recreatie, zeker gerechtvaardigd.

IV. *Het ruimtelijk beleid*

In het kader van het ruimtelijk beleid, zal aan de eigenaren van bossen en landgoederen voldoende ruimte moeten worden gelaten voor een aan de eisen van deze tijd aangepaste exploitatie van deze bezittingen. Hoewel de instandhouding van het bos- en natuurterreinenbezit een centrale doelstelling moet zijn en blijven, zal het de eigenaren mogelijk moeten zijn op hun terreinen bepaalde activiteiten te

ontplooien op het gebied van de openluchtrecreatie. Te denken valt aan de exploitatie van een kampeer- of caravanterrein, de aanleg van zgn. spartelvijvers en dergelijke. De aanleg van vijvers kan bijv. geschieden in het kader van een ontgronding. In het algemeen zal het beleid t.a.v. ontgrondingen soepel moeten zijn, in die zin dat na een verantwoorde afweging van alle bij de ontgrondingen betrokken belangen, vergunningen slechts worden geweigerd indien gewichtige belangen zich tegen ontgronding verzetten. Door ook in andere richtingen dan specifiek bosbouwkundige, exploitatie mogelijk te maken, worden de mogelijkheden voor de eigenaren tot inkomstenverwerving verruimd, hetgeen de instandhouding van het bosbezit alleen maar ten goede komt.

V. *Waterschapsfinanciën*

De waterschappen dienen in het kader van hun taakvervulling in toenemende mate algemene belangen. In verband daarmee dient de bijdrage van de centrale overheid aan de waterschappen in de komende jaren belangrijk toe te nemen. Bij de heffing van waterschapslasten van bosgronden dient rekening te worden gehouden met:

1. het geringe belang van deze gronden bij de waterschapswerken op het gebied van de waterbeheersing;
2. de waterregulerende functie van de bosgronden;
3. de bestemmingsvastheid van deze gronden.

Nu een zekere financiële verhouding tussen het Rijk en de waterschappen groeiende is, dient het Rijk op de billijkheid van de lastenheffing toe te zien, in die zin dat ten aanzien van de verschillende gronden binnen de waterschappen voldoende rekening wordt gehouden met de differentiatie in het economisch voordeel, dat voortvloeit uit de werken van de waterschappen.

VI. *Beloning en scholing werknemers*

Voor een goede bosinstandhouding is het noodzakelijk dat blijvend kan worden beschikt over een voldoende aantal vakbekwame werknemers. Daartoe is het niet alleen noodzakelijk, dat de beloning gelijk is aan die van geschoolde werknemers in andere sectoren van het bedrijfsleven, maar bovendien, dat werkeenheden van zodanige omvang worden gecreëerd, dat de werknemers hun bestaanszekerheid op voldoende wijze gewaarborgd zien.

Het overheidsbeleid zal er mede op gericht moeten zijn dat de bosbouw op langere termijn deze doelstelling ook kan verwezenlijken. Ook aan de scholing zal in de toekomst veel aandacht moeten worden geschonken. Het bedrijfsleven zelf tracht door middel van een subsidieregeling de scholing van werknemers in het kader van het leerlingstelsel te bevorderen. Bij de bepaling van haar beleid ten aanzien van de bosbouw zal de overheid aan de hier genoemde sociale aspecten, welke ver strekkende gevolgen hebben voor de bosinstandhouding, aandacht moeten schenken.

VII. *Positie Staatsbosbeheer*

De taken op het gebied van bosbouw, landschapsbouw en natuurbehoud, welke het Staatsbosbeheer vervult, zijn zeer nauw met elkaar verweven. De omstandigheid dat deze taken binnen één dienst zijn verenigd bevordert de doelmatigheid en draagt bij tot de evenwichtigheid in het beleid. Derhalve dient in de huidige constructie geen wijziging te worden gebracht.

V. ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

§ 1. COMMISSIE INLANDS HOUT

In verband met de aanvaarding van een andere functie, nam de heer Ir. A. G. Gerritsen, die sedert oktober 1960 was belast met de leiding van het bureau inlands hout, op 15 november 1970 afscheid van de commissie inlands hout.

In dit decennium, waarin zich op het gebied van de afzet van inlands hout belangrijke wijzigingen voltrokken, slaagden de heer Gerritsen en zijn medewerkers erin op vele manieren in brede kring belangstelling te wekken voor de gebruiks- en toepassingsmogelijkheden van het inlandse hout. Het bureau inlands hout geniet thans in brede kring grote bekendheid.

Na het vertrek van de heer Gerritsen werd het overleg over een eventuele wijziging van de structuur van de commissie inlands hout en de opzet van het bureau, dat reeds eerder was aangevangen, voortgezet. Dit leidde tot de instelling van een werkcommissie inlands hout, die tot taak heeft het bureau inlands hout te begeleiden. Met betrekking tot het bureau inlands hout werden in de verslagperiode nog geen beslissingen genomen. Dientengevolge kon evenmin in de opvolging van de directeur worden voorzien. De lopende werkzaamheden van het bureau werden evenwel normaal afgewikkeld. Nieuwe activiteiten konden helaas niet worden ontwikkeld.

1. *Onderzoek*

- a. Mechanische eigenschappen van inlandse grove den en Japanse lariks.

Het Houtinstituut T.N.O. stelde op verzoek van de commissie inlands hout een onderzoek in naar enkele mechanische eigenschappen van in Nederland gegroeide grove den en Japanse lariks. Bij dit onderzoek werd o.m. aandacht geschonken aan vochtgehalte, volumedichtheid, druksterkte, buigsterkte, elasticiteitsmodulus en buigslagarbeid van de betreffende houtsoorten. Met name de volumedichtheid is van groot belang, daar de houtindustrieën ter verwezenlijking van een goed grondstoffenrendement geïnteresseerd zijn in dit aspect in verband met het drooggewicht per ton grondstof.

- b. Damwandproef Oostvaardersdiep

In de verslagperiode werden evenals in voorgaande jaren de grenen- en douglasdamwandplanken langs het Oostvaardersdiep gecontroleerd. Deze proef werd voorlopig afgesloten. De resultaten van de metingen kwamen overeen met die in 1969, waarvan reeds melding werd gemaakt in het verslag van het Boschap over de jaren 1968*1969.

2. *Voorlichting*

- a. Brochures, publicaties, voordrachten e.d.

In 1970 kwam naast de brochure „Inlands Hout in het Interieur” de overzichtsbrochure „Inlands Hout” gereed. Deze laatste brochure werd uitgegeven in samenwerking met het Nederlands Bosbouw Tijdschrift. Er

werd een speciaal nummer van dit tijdschrift aan deze uitgave gewijd. In 1970 werden lezingen gehouden over het gebruik en de verwerking van inlands hout en cursussen gegeven over mechanische en chemische verwerking van inlands hout voor het personeel van een cultuurmaatschappij, voor architecten, de Bosbouwcontactkring Ede en de leerlingen van de Bosbouw- en Cultuurtechnische school te Arnhem.

b. Tentoonstellingen

In 1970 werd deelgenomen aan de jubileumtentoonstelling van de Gelderse Maatschappij van Landbouw (G.G. 125).

Tezamen met de Vereniging van Impregneerbedrijven in Nederland gaf de commissie acte de présence op de HISWA te Amsterdam. Op laatstgenoemde tentoonstelling werd de aandacht gevestigd op het gebruik van inlands hout in jachthavens.

c. Adviezen en contacten

In de verslagperiode werden contacten gelegd resp. onderhouden met en adviezen en informatie over het gebruik van inlands hout verstrekt aan architecten, waterschappen, waterstaats- en gemeentediensten en aanneemers, benevens aan agrarische bedrijven en houtverwerkende industrieën.

§ 2. BOSBOUW-ECONOMISCH ONDERZOEK

Het onderzoek, dat het L.E.I. op verzoek van het Boschap instelt naar de bedrijfsuitkomsten in de bosbouw, kon tijdens deze verslagperiode nog niet worden afgesloten. Wel vond een tussentijdse afsluiting van het onderzoek plaats ter gelegenheid van de door het Boschap voor de leden van de vaste commissies voor landbouw en visserij en voor cultuur, recreatie en maatschappelijk werk uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal naar het Landgoed Den Treek-Henschoten N.V. te Leusden georganiseerde excursie. De bij deze tussentijdse afsluiting voorlopig berekende bedrijfsuitkomsten, hadden betrekking op 33 bosbedrijven in diverse grootte-klassen met een gezamenlijke oppervlakte van 13.330 ha. De betrokken bosbedrijven leden in het jaar 1968 gemiddeld een verlies van f 19,10 per ha.

Uitgaande van een verkoopwaarde van f 7500 per ha bos komt dit neer op een rendement van -/- 0,25%. Bij de gekozen opzet, waarbij toevallige omstandigheden zoveel mogelijk werden geëlimineerd, werd uitgegaan van de zgn. „going concern” gedachte, d.w.z. doorgaande bedrijfsvoering. Opgemerkt zij nog dat de vermogensbelasting bij de berekening van het bedrijfsresultaat buiten beschouwing is gelaten. De totale uitgaven van de 33 bosbedrijven tezamen bedroegen in 1968 f 1.503.884,33 en de totale inkomsten f 1.249.326,62, waaruit een nadelig exploitatiesaldo resulteerde van f 254.557,71. De belangrijkste uitgavencategorieën bij de exploitatie, uitgedrukt in procenten van de totale uitgaven vormen de arbeidslonen (52%), beheers- en administratiekosten (24%), loonwerk en toelevering (11%), waterschapslasten (4%), overige bedrijfslasten (2,5%) en materieel (4%).

Aan de inkomstenzijde zijn vooral de houtopbrengsten (65% van de totale inkomsten), de bijdragen op grond van de bosbijdrageregeling (19%) en de inkomsten uit de jacht (12½%) van veel belang.

Een speling der natuur

§ 3. ADVIES INZAKE DE BOSBOUW OP DE MINDER GOEDE GRONDEN

In het in 1969 door de structuurcommissie opgestelde rapport „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland” werd een analyse gegeven van de moeilijkheden in de bosbouw en werden wegen aangegeven waarlangs verbetering zou kunnen worden bereikt voor wat betreft de bosbouw op de betere gronden. Aangezien nader be-
raad over de vraag welk beleid m.b.t. de bosbouw op de minder goede gronden noodzakelijk was, besloot het bestuur van het Bosschap tot instelling van een speciale commissie, die tot taak kreeg dit vraagstuk nader te bezien en terzake te adviseren.

De commissie stelde een advies op dat een aanvulling is op het rapport „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland”. In dit advies stelde de commissie dat op minder goede bosgronden — dit zijn gronden, waarop tengevolge van bodemkundige,

klimatologische of andere factoren onmogelijk een houtoppstand in stand is te houden — de herplantplicht zoals deze in de Boswet is omschreven — in beginsel gehandhaafd moet worden. De commissie onderschreef dienaangaande het voorlopige oordeel van het bestuur van het Bosschap zoals neergelegd in de brief, waarbij het structuurrapport „Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland” aan de Minister van Landbouw en Visserij werd aangeboden. Daarin stelde het bestuur, dat de vraag of de herplantplicht moet worden afgeschaft, ontkennend moet worden beantwoord, omdat:

- in de praktijk zeer moeilijk, zo niet onmogelijk zal zijn aan te geven, welke gronden zouden moeten worden vrijgesteld;
- de verwaarlozing in de hand zou worden gewerkt, hetgeen een bedreiging van de gezondheidstoestand van het overige bos zou inhouden;
- de functie van het bos ter plaatse niet altijd ontbossing zal toelaten.

De commissie stelde dat het ontheffingsbeleid ten aanzien van de herplantplicht dient te worden gevoerd vanuit de doelstelling van de Boswet: de bosinstandhouding uit een veelheid van overwegingen.

Van de door de Boswet in beginsel geschapen mogelijkheden van ontheffing van de herplantplicht dient dan ook slechts op voorzichtige wijze gebruik te worden gemaakt. Stelregel moet zijn dat slechts ontheffing wordt verleend op verzoek van de eigenaar. Ontheffingsaanvragen die betrekking hebben op gronden ten aanzien waarvan men redelijkerwijs niet van de eigenaar mag vragen dat hij gelden in bosaanleg investeert, dienen volgens de commissie te worden ingewilligd, tenzij hem een redelijke tegemoetkoming in uitzicht wordt gesteld. De commissie sprak zich uit voor de ontheffingsprocedure, voorzien in art. 6 lid 2 van de Boswet, omdat die procedure afweging van alle belangen mogelijk maakt. De commissie koos duidelijk voor een voortzetting van de bosbouw op de slechtere gronden. Deze zou een extensief karakter moeten dragen, hetgeen inhoudt dat herbebossing kan geschieden met gebruikmaking van weinig planten per ha of door middel van zaaien c.q. natuurlijke bezaaiing. De uitoefening van de extensieve bosbouw houdt de beste garantie in voor een goed natuurbeheer, omdat slechts door een bosbouwkundig verantwoord beheer van de bossen kan worden bereikt, dat zij op optimale wijze beantwoorden aan hun bestemming. Onder verwijzing naar de financiële consequenties, die het voorgestane beleid voor de betrokken eigenaren heeft, concludeerde de commissie, dat de volgende maatregelen nodig zijn voor de realisering van het voorgestane beleid:

1. Uitbreiding van de bosbijdrageregelingen tot de natuurterreinen, niet zijnde bossen.
2. Toekenning aan de eigenaren van een beheersbijdrage, zoals wordt verstrekt aan de natuurbeschermingsorganisaties, welke in relatie staat tot de kosten van onderhoud. Deze bijdrage dient ertoe de eigenaren in staat te stellen een verantwoord beheer te voeren c.q. te laten voeren, zodat de kwetsbare bossen en natuurterreinen blijvend op optimale wijze zullen kunnen beantwoorden aan hun bestemming. Aangezien ongeveer 2/3 deel van het Nederlands bosareaal hoog is gelegen en kwetsbaar is, hetgeen een bosbouwkundige verantwoord beheer noodzakelijk maakt, verdient het uit een oogpunt van administratieve eenvoud de voorkeur de beheersbijdrage toe te kennen aan alle bos-eigenaren. Daarvoor pleit bovendien de omstandigheid dat de goede en de minder goede gronden door elkaar zijn gelegen. Bovendien zou door toeken-

ning van van een beheersbijdrage aan de eigenaren van bossen en andere natuurterreinen ook, waar het niet gaat om een subsidie in de vermogenssfeer, de als zeer onbillijk ervaren verschillende behandeling van de particuliere organisaties op het gebied van het natuurbehoud en de overige particulieren worden beëindigd. De toekenning van de beheersbijdrage zou uiteraard afhankelijk moeten worden gesteld van de naleving van in nader overleg vast te stellen voorwaarden, welke een verantwoord beheer verzekeren. Tenslotte wordt door toekenning van de hiergenoemde bijdragen bereikt, dat de beseigenaren ook ontheffing van de herplantplicht zullen aanvragen in die bijzondere gevallen waar zulks van belang is uit landschappelijke, recreatieve en natuurwetenschappelijke overwegingen.

3. Verlaging van de minimum norm, welke in de bosbijdrageregeling wordt genoemd, van 10 ha tot 5 ha.

Het bestuur verenigde zich op 9 september 1970 met het door de commissie minder goede bosgronden uitgebrachte advies en besloot dit advies aan te bieden aan de Minister van Landbouw en Visserij, de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en aan de leden van de Vaste Commissies voor Landbouw en Visserij en voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk uit beide Kamers der Staten-Generaal.

§ 4. BESLUITEN BIJDAGEN HERBEPLANTINGEN EN BEBOSSINGEN

Op 16 juni 1970 ondertekende de Minister van Landbouw en Visserij de Besluiten Bijdragen Herbeplantingen en Bebossingen. Afkondiging van deze besluiten vond plaats in de Staatscourant van 22 juni 1970.

De regelingen werden in ontwerp aan het Bosschap voorgelegd. Met nagenoeg alle opmerkingen van het Bosschap is rekening gehouden. Slechts de bepleite aanpassing van de redactie van artikel 1 van beide regelingen in imperatieve zin, bleef achterwege. Beide regelingen kunnen in belangrijke mate bijdragen tot verbetering van de positie van de bosbouw.

Met name de totstandkoming van het Besluit Bijdragen Herbeplantingen waarvoor door het Bosschap reeds vele jaren werd geijverd, werd door het Bosschap met grote voldoening begroet.

Het Besluit Bijdragen Bebossingen kwam in de plaats van de regeling ex artikel 10 van de Boswet. Ter tegemoetkoming in de kosten van aanleg van nieuwe bossen zullen voortaan geen kredieten maar bijdragen worden verstrekt. De tekst van de regelingen volgt hierna:

BESLUIT BIJDAGEN HERBEPLANTINGEN

Artikel 1

Dit besluit verstaat onder:

- a. de directeur : de Algemeen Directeur van het Staatsbosbeheer;
- b. de eigenaar : een natuurlijk persoon of rechtspersoon, die krachtens eigendom of enig ander zakelijk recht dan wel krachtens enig duurzaam persoonlijk recht het genot heeft van de grond.

Artikel 2

1. Aan de eigenaar kan op zijn aanvraag een bijdrage uit 's Rijks kas worden verleend in de kosten van een na 1 augustus 1969 uitgevoerde herbeplanting ter voldoening van een na die datum krachtens artikel 3 van de Boswet ontstane verplichting, op de voet van de bepalingen van dit besluit.

2. Voor zover de directeur toestemming heeft gegeven tot overdracht van de verplichting tot herbeplanting aan een derde, wordt deze voor de toepassing van dit besluit als eigenaar beschouwd.

Artikel 3

1. De herbeplanting moet volgens een door de directeur goedgekeurd plan van herbeplanting worden uitgevoerd.
2. In bijzondere gevallen kan de directeur op schriftelijk verzoek toestemming verlenen van het goedgekeurde plan van herbeplanting af te wijken.
3. De beplanting dient te worden onderhouden.

Artikel 4

De eigenaar dient tenminste 50 are grond of een door de directeur daarmee gelijk te stellen aantal kilometers weg- of rijbeplanting te herbeplanten.

Artikel 5

De directeur kan, bij de verlening van de bijdrage nadere voorwaarden stellen, onder meer verband houdende met de uitvoering van de herbeplanting en de kwaliteit van het teeltmateriaal.

Bij het bepalen aan wie de bijdrage zal worden verleend houdt de directeur mede rekening met het bedrag van de voor het verlenen van de bijdrage beschikbare middelen.

Artikel 6

De bijdrage bedraagt vijftig procent van de door de directeur normaal geachte kosten verbonden aan de herbeplanting.

Artikel 7

De aanvraag voor een bijdrage wordt schriftelijk ingediend bij de Hoofdingenieur-Directeur van het Staatsbosbeheer in de provincie waarin de te herbeplanten grond voor het grootste gedeelte is gelegen. Bij de aanvraag wordt een plan van herbeplanting overgelegd.

Artikel 8

1. De bijdrage wordt verleend onder bepaling van de termijn, waarbinnen het plan moet worden uitgevoerd.
2. Drie-vierde gedeelte van de bijdrage wordt uitbetaald, zodra de directeur is gebleken dat de beplanting volgens het goedgekeurde plan is uitgevoerd.
3. Het resterende gedeelte van de bijdrage wordt uitbetaald binnen drie jaar na de eerste betaling, wanneer de beplanting is geslaagd. Is de beplanting alsdan niet geslaagd dan wordt het resterende gedeelte van de bijdrage niet uitgekeerd.

Artikel 9

Indien de voorwaarden bedoeld in artikel 3 en 5 van dit besluit niet worden nagekomen kan de bijdrage geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd van degenen aan wie de bijdrage is verleend of van diens rechtsopvolgers onder algemene titel, binnen tien jaren nadat de laatste uitbetaling is geschied.

Artikel 10

1. Dit besluit kan worden aangehaald als „Besluit Bijdragen Herbeplantingen”.
2. Dit besluit treedt in werking met ingang van de datum van zijn publikatie in de Nederlandse Staatscourant.

BESLUIT BIJDRAGEN BEBOSSINGEN

Artikel 1

Dit besluit verstaan onder:

- a. de directeur : de Algemeen Directeur van het Staatsbosbeheer;
- b. de eigenaar : een natuurlijk persoon of rechtspersoon, die krachtens eigendom of enig ander zakelijk recht dan wel krachtens enig duurzaam persoonlijk recht het genot heeft van de grond.

Artikel 2

1. Aan een eigenaar kan op zijn aanvraag een bijdrage uit 's Rijks kas worden verleend in de kosten van bebossing van gronden anders dan ter voldoening aan een bestaande verplichting tot herbeplanting op de voet van de bepalingen van dit besluit.
2. Geen bijdrage wordt verleend in de kosten van bebossing van gronden gelegen binnen de bebouwde kom van gemeenten als bedoeld in artikel 1, vijfde lid, van de Boswet.

Artikel 3

1. De bebossing moet volgens een door de directeur goedgekeurd plan worden uitgevoerd.
2. In bijzondere gevallen kan de directeur op schriftelijk verzoek toestemming verlenen van het goedgekeurde plan van bebossing af te wijken.
3. De beplanting dient te worden onderhouden.

Artikel 4

De eigenaar dient ten minste 1 hectare grond of een door de directeur daarmee gelijk te stellen aantal kilometers weg- of rijbeplanting te bebossen.

Artikel 5

De directeur kan bij de verlening van de bijdrage nadere voorwaarden stellen, onder meer verband houdende met de uitvoering van de bebossing en de kwaliteit van het teeltmateriaal. Bij het bepalen aan wie de bijdrage zal worden verleend, houdt de directeur mede rekening met het bedrag van de voor het verlenen van de bijdrage beschikbare middelen.

Artikel 6

De bijdrage bedraagt tachtig procent van de door de directeur normaal geachte kosten, verbonden aan de bebossing.

Artikel 7

De aanvraag voor een bijdrage wordt schriftelijk ingediend bij de Hoofdingenieur-Directeur van het Staatsbosbeheer in de provincie waarin de te bebossen grond voor het grootste gedeelte is gelegen.

Bij de aanvraag wordt een plan van bebossing overgelegd.

Artikel 8

1. De bijdrage wordt verleend onder bepaling van de termijn, waarbinnen het plan moet worden uitgevoerd.
2. Drie-vierde gedeelte van de bijdrage wordt uitbetaald zodra de directeur is gebleken dat de bebossing volgens het goedgekeurde plan is uitgevoerd.
3. Het resterende gedeelte van de bijdrage wordt uitbetaald binnen drie jaar na de eerste betaling, wanneer de bebossing is geslaagd.
Is de bebossing alsdan niet geslaagd, dan wordt het resterende gedeelte van de bijdrage niet uitgekeerd.

Artikel 9

Indien de voorwaarden bedoeld in artikel 3 en 5 van dit besluit niet worden nagekomen kan de bijdrage geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd van degenen aan wie de bijdrage is verleend of van diens rechtsopvolgers onder algemene titel, binnen tien jaren nadat de laatste uitbetaling is geschied.

Artikel 10

1. Dit besluit kan worden aangehaald als „Besluit Bijdragen Bebossingen”.
2. Het besluit van 23 november 1966, No. J. 2801, zoals gewijzigd bij besluit van 24 februari 1967, No. J. 238, wordt ingetrokken.
3. Reeds ingediende, nog niet afgehandelde aanvragen tot verlening van een krediet ingevolge het in het vorige lid bedoelde besluit, worden behandeld als aanvragen tot verlening van een bijdrage als bedoeld in artikel 1 van dit besluit.
4. Dit besluit treedt in werking met ingang van de datum van zijn publicatie in de Nederlandse Staatscourant.

§ 5. UITVOERING VAN ACHTERSTALLIGE DUNNINGEN EN ANDERE LICHT BOSWERKZAAMHEDEN IN HET KADER VAN DE AANVULLENDE WERKGELEGENHEID

In het verslag over de jaren 1968 en 1969 kon reeds melding worden gemaakt van het aan het eind van het jaar 1969 door het bestuur van het Boschap genomen besluit om onder de eigenaren en beheerders van bossen, gelegen in de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en bepaalde gedeelten van Gelderland een enquête te houden terzake van achterstallige dunningen en andere lichte boswerkzaamheden.

Deze enquête, welke begin 1970 plaatsvond, had tot doel een inzicht te verkrijgen in de omvang van achterstallige boswerkzaamheden en tevens te peilen of bij eigenaren en beheerders van bossen de bereidheid aanwezig was werkzaamheden te laten uitvoeren in het kader van de regeling „tewerkstelling van oudere werkloze werknemers op eenvoudige regiewerken” (zogenaamde E-regeling). De aan de hand van de enquête ontvangen antwoorden rechtvaardigden een verzoek van het Boschap aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid om de E-regeling voor particuliere bosbezittingen open te stellen, op welk verzoek door de Minister positief werd gereageerd.

Houtstapel langs de bosweg

Ultimo 1970 werd terzake van de aanmelding van objecten met de Directie voor Aanvullende Werkgelegenheid en Vakopleiding van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid overeengekomen, dat de eigenaren en beheerders van bossen, met uitzondering van hen wier bossen zijn gelegen in Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht, die belangstelling hebben voor de uitvoering van lichte boswerkzaamheden in het kader van de E-regeling, bij het districtshoofd voor Aanvullende Civieltechnische Werken in wiens territorium het betreffende bos is gelegen één of meer globale plannen ter voorlopige beoordeling kunnen indienen. In deze plannen zal o.m. moeten worden aangegeven, de plaats van het object, de aard van de uit te voeren werkzaamheden en het aantal manweken, dat met de uitvoering gemoeid zal zijn. De voorlopig geschikt geoordeelde plannen zullen worden voorgelegd aan de provinciale commissie voor de werkgelegenheid, die uiteindelijk beslist over de vraag of een object voor uitvoering in het kader van de E-regeling in aanmerking komt. Deze commissie bepaalt tevens wanneer akkoord bevonden plannen tot uitvoering kunnen worden gebracht. De betrokken boscigenaar dient voor het toezicht op de werkzaamheden zorg te dragen. Het subsidie dat door het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid aan de boscigenaar-werkgever wordt toegekend en waarvan de bedragen in verband met de loonontwikkeling in het bedrijfsleven regelmatig worden toegepast, bedroeg eind 1971 f 335,— per man per week. Het wordt toegekend op basis van door de boscigenaar periodiek bij genoemd districtshoofd in te dienen opgaven van personen, die op zijn bedrijf hebben gewerkt onder vermelding van het aantal mandagen. De bezoldiging van de te werk te stellen personen kan geschieden volgens de c.a.o. voor de particuliere bosbouw.

Begin 1971 werd de aandacht van de boscigenaren gevestigd op de mogelijkheden die de E-regeling biedt. Dit leidde ertoe, dat verscheidene boscigenaren aan-

vragen om tewerkstelling van werknemers hebben ingediend, welke slechts ten dele werden gehonoreerd. De mate waarin tewerkstelling van werknemers in het kader van de E-regeling kan geschieden hangt in eerste instantie af van de situatie op de arbeidsmarkt ter plaatse en voorts van de mate waarin andere tewerkstellingsobjecten voorhanden zijn. De ervaringen die met de E-regeling zijn opgedaan zijn gunstig zowel voor de werknemers als voor de werkgevers. Derhalve is continuëring en zo mogelijk uitbreiding van de regeling gewenst.

§ 6. DE HOUTMARKT

a. *Algemeen*

De afzet van inlands hout was vooral dankzij de excessieve aankooppolitiek van de spaanplatenfabrieken in de eerste helft van 1970 levendig met relatief goede prijzen. In de tweede helft van 1970 toen de afname van spaanplatenhout werd getemporiseerd trad een kentering in, welke in 1971 leidde tot een sterke prijsdaling.

Aan het eind van de verslagperiode kon worden gesproken van een vrijwel volledige stagnatie in de afzet van spaanplatenhout.

b. *Naaldhout*

De markt voor paal- en zaaghout bleef in 1970 en in 1971 vrij stabiel. Sortimenten paalhout en licht zaaghout afkomstig van fijnspar, lariks en douglas brachten geveld $\pm f 50,-$ per m^3 op. In het algemeen werd voor geveld zaaghout van goede kwaliteit een prijs geboden van $\pm f 55,0$ per m^3 . Naar zaaghout van mindere kwaliteit bestond weinig vraag.

De prijzen voor het papierhout bleven in 1970 en voor een groot deel in 1971 op redelijk niveau. In 1971 bedroeg de gemiddelde prijs van grove dennenhout met een diameter borsthoogste van 19 cm (voorzover deze contractueel waren vastgelegd) $f 28,-$ per m^3 op stam en $f 40,-$ per m^3 geveld en uitgesleept langs de weg. In 1971 werd door de Kon. Papierfabrieken van Gelder Zn N.V., in totaal $\pm 75.000 m^3$ grove dennenhout afgenomen. Aangezien ook de prijzen en de afnamecontracten voor het jaar 1972 daalden, liep de prijs voor dit sortiment aan het eind van de verslagperiode terug.

De prijzen van grove den bestemd voor de spaanplatenindustrie waren aan het eind van de verslagperiode 30-40% lager dan in 1970. Begin 1970 bedroeg de prijs bij levering aan de fabriek per stère $\pm f 45,-$; eind 1971 $f 30,-$ tot $f 35,-$.

c. *Loofhout*

Gemiddeld golden in 1971 voor loofhoutsortimenten de volgende prijzen op stam: populierenhout bestemd voor de klompenmakerij, zagerij en luciferfabricage $f 55,-$ per m^3 , eikenzaaghout $f 50,-$ per m^3 en spaanplaten- en verzelhout $f 10,-$ tot $f 15,-$ per m^3 .

§ 7. ONTWIKKELINGEN IN DE NEDERLANDSE PAPIERINDUSTRIE

Met grote bezorgdheid volgde de Nederlandse bosbouw de ontwikkelingen in de papierindustrie, met name bij de Koninklijke Papierfabrieken van Gelder Zonen N.V., welke industrie als afnemer van inlands hout van groot belang is.

In een aan de Minister van Economische Zaken gericht schrijven m.b.t. de afzet van inlands hout wees het Bosschap er op, dat moet worden gevreesd, dat een vermindering van de afzet van inlands hout aan de Nederlandse papierindustrie ernstige gevolgen voor de bosbouw zal hebben. Een wegvallen van deze afzetmogelijkheid in eigen land zou immers betekenen, dat een nog groter gedeelte van het hier te lande voortgebrachte naaldhout-brijzelhout zijn weg naar het buitenland zou moeten vinden. In financieel opzicht zou dit om tweeërlei redenen voor de bosbouw onaantrekkelijk zijn. Enerzijds omdat de prijs welke de buitenlandse spaan- en vezelplaatindustrie voor het brijzelhout betaalt lager is dan de prijs van het kwalitatief betere papierhout en anderzijds omdat de transportkosten tengevolge van de te overbruggen afstanden veelal hoger liggen, dan bij levering aan industrieën in eigen land.

Het Bosschap stelde dan ook, dat bestendiging van de papierfabricage door de Koninklijke Papierfabrieken van Gelder Zonen N.V., die bij de productie van krantenpapier en andere houthoudende papersoorten in steeds belangrijker mate inlands grove dennenhout gebruikt, voor de Nederlandse bosbouw van zeer groot belang is.

VI. SOCIALE AANGELEGENHEDEN

§ 1. ONTWIKKELINGEN ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1970-1971

De beraadslagingen rond de aanpassing van de c.a.o. voor het kontraktjaar 1970-1971 leidden ertoe, dat op 14 april 1970 de volgende wijzigingen in de c.a.o. 1969-1970 werden aangebracht:

- a. loonsverhoging;
- b. invoering loonindexatie;
- c. arbeidstijdverkorting;
- d. uitbreiding aantal vakantiedagen;
- e. wijziging vakantietoeslag voor vaste arbeiders;
- f. wijziging toeslagregelingen;
- g. wijziging vergoeding gebruik dienstwoning;
- h. invoering uitkering bij overlijden;
- i. wijziging vakantiebonwaarden.

ad a.

De uurlonen van vaste A en B arbeiders van 23 jaar t/m 64 jaar werden verhoogd met resp. 46 cent en 45 cent. De uurlonen van losse A en B arbeiders van 23 jaar t/m 64 jaar werden verhoogd met resp. 45 cent en 43 cent. In de aldus verhoogde uurlonen is de compensatie in verband met de invoering van een kwartier arbeidstijdverkorting per dag begrepen. Deze beliep voor vaste arbeiders 11 cent en voor losse A en B arbeiders resp. 13 cent en 11 cent.

ad b.

Er werd een „loonindexatie” ingevoerd (artikel 53, lid 8). Op grond van de indexeringsclausule werden de lonen, tarieven en vakantiebonwaarden met ingang van 7 december 1970 en met ingang van 1 maar 1971 telkens met 1% verhoogd.

ad c.

De normale arbeidstijd werd met een kwartier per dag verkort en vastgesteld op $8\frac{1}{2}$ uur per dag en $42\frac{1}{2}$ uur per week. Bepaald werd, dat in onderling overleg tussen werkgever en vaste werknemer hiervan kan worden afgeweken en dat kan worden overeengekomen, dat in de periode van 2 maart tot en met 15 november de arbeidstijd ten hoogste $43\frac{1}{2}$ uur per week bedraagt. Indien van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt, dient in de periode van 16 november tot en met 1 maart de arbeidstijd te worden beperkt tot 40 uur per week.

ad d.

De vakantie werd met 3 dagen uitgebreid en voor werknemers van 18 jaar en ouder gebracht op 18 dagen, waaronder 8 snipperdagen en voor jongere werknemers op 21 dagen, waaronder 8 snipperdagen. 3 snipperdagen kunnen door de werkgever worden aangewezen. De werkgever dient hieromtrent aan het begin van het kontraktjaar aan de werknemer mededeling te doen.

ad e.

De vakantietoeslag van vaste werknemers werd gesteld op 6,8% van het jaarloon vermeerderd met de vaste toeslagen.

ad f.

De vergoeding voor het blessen en uitmeten van hout werd verhoogd van f 7,40 tot f 8,— per week. Voorts werd bepaald, dat aan werknemers, die worden belast

met sproeiwerkzaamheden een toeslag zal worden toegekend van f 0,50 per uur gedurende de duur van genoemde werkzaamheden. De waarderingstoeslag voor bosarbeiders B werd vastgesteld op ten hoogste f 4,50 per week en voor bosarbeiders A op ten hoogste f 9,— per week. Ten aanzien van de „prestatietoelage” werd bepaald, dat deze voortaan ook kan worden toegekend aan werknemers die akkoordloon, akkoordderivingstoeslag, toeslag speciale werkzaamheden, tariefverdiensten of tarieftoeslagen ontvangen.

ad g.

In verband met de op 1 juli 1970 ingegane huurverhoging van 7% per jaar, werd het maximum bedrag, dat voor het gebruik van een dienstwoning mag worden afgetrokken, verhoogd van f 15,65 tot f 16,75 per week.

ad h.

Er werd een uitkering bij overlijden ingevoerd. De weduwe van de werknemer, die tijdens de duur van het dienstverband overlijdt, ontvangt van de werkgever een bedrag, gelijk aan het geldende tijdsloon over 4 weken. De werkgever dient dit bedrag rechtstreeks uit te betalen, tenzij een zodanige uitkering via de Bedrijfsvereniging voor de Agrarische Bedrijfstakingen geschiedt.

ad i.

De wijziging van de uurlonen, de arbeidstijdverkorting, de vakantietoelage en de uitbreiding van het aantal vakantiedagen leidden tot aanpassing van de vakantiebonwaarden.

§ 2. TOEKENNING VAN EEN UITKERING INEENS IN 1970 EN WIJZIGING VAN DE BEPALING TERZAKE VAN DE LOONINDEXATIE

De hoofdafdeling sociale zaken van het Bosschap kwam na beraad over het advies van de Stichting van de Arbeid d.d. 1 september 1970 tot het verstrekken van een uitkering ineens van maximaal f 400,—, tot de slotsom, dat dit advies ook in de bosbouw moest worden opgevolgd. De uitkering werd in een aanvulling op de c.a.o. particuliere bosbouw 1970-1971 geregeld. In verband met de uit de toekenning van deze uitkering ineens te verwachten stijging van het prijsindexcijfer, werd de loonindexatie aangepast.

§ 3. ONTWIKKELINGEN ROND DE C.A.O. VOOR DE PARTICULIERE BOSBOUW 1971-1972

In 1971 werd het overleg over de beloning in de particuliere bosbouw voor het tijdvak van 1 maart 1971 tot en met 29 februari 1972 in belangrijke mate beïnvloed door het bepaalde in het besluit van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, d.d. 9 december 1970 houdende maatregelen tot matiging van de loonontwikkeling en het besluit tot wijziging van dit besluit, d.d. 21 december 1970.

De werking van deze loonmatigingsbesluiten was van toepassing op de eerste zes maanden van de kontraktperiode 1971-1972. In vergelijking met de c.a.o. 1970-1971 werden in de loop van het kontraktjaar 1971-1972 de volgende wijzigingen aangebracht:

- a. loonsverhoging;
- b. loonindexatie;
- c. toekenning vaste wekelijkse toeslag;
- d. indeling van de 22-jarige werknemer bij de categorie volwassen werknemers tot en met 63 jaar;
- e. invoering van een toeslag voor werkzaamheden boven de 7 meter;
- f. verhoging vergoeding voor gebruik dienstwoning;
- g. verhoging afstand-, reiskosten- en reistijdenvergoeding;
- h. wijziging uitkering bij overlijden;
- i. wijziging vakantiebonwaarden.

ad a.

1. Op 1 maart 1971 werden de sedert 7 december 1970 geldende uurlonen voor zowel vaste als losse werknemers van 23 jaar t/m 64 jaar met 33 cent verhoogd.

Hierin waren begrepen:

- een loonstijging met 1% in verband met hetgeen in de vorige kontraktperiode was overeengekomen terzake van de loonindexatie;
- de verwerking van de f 400,— uitkering ineens in de lonen;
- een verhoging der lonen met 3% overeenkomstig het bepaalde in de loonmatigingsbesluiten.

2. Met ingang van 31 mei 1971 werden de uurlonen van vaste werknemers van 23 jaar tot en met 64 jaar en van losse werknemers A van 23 jaar tot en met 64 jaar met 4 cent verhoogd.

De uurlonen van losse werknemers B van 23 jaar tot en met 64 jaar werden met 3 cent verhoogd.

3. Met ingang van maandag 30 augustus 1971 werden de sedert 31 mei 1971 geldende uurlonen voor volwassen vaste werknemers met 13 cent per uur verhoogd.

Voor volwassen losse werknemers bedroeg deze uurloonsverhoging inclusief de compensatie van de sedert 1 januari 1971 geldende premiestijging wachtgeld- en werkloosheidsverzekering met 0,15%, 14 cent.

ad b.

De indexeringsclausule werd gewijzigd. Op grond van de gewijzigde clausule werden op 1 november 1971 de lonen, tarieven en vakantiebonwaarden met 2% verhoogd.

ad c.

Partijen besloten in het tijdvak van 30 augustus 1971 tot en met 29 februari 1972 wekelijks een vaste toeslag toe te kennen. Deze toeslag bedroeg voor volwassen werknemers f 5,—.

ad d.

Overeengekomen werd, de 22-jarige werknemers met ingang van 30 augustus 1971 in te delen bij de categorie volwassen werknemers tot en met 64 jaar. In verband hiermede werden de jeugdloonpercentages aangepast.

ad e.

Bepaald werd, dat evenals voor het bleszen en uitmeten van hout (inklusief kuberan) voor werkzaamheden in bomen, waarbij de werknemers zich 7 meter boven de begane grond bevinden, een toeslag zal worden toegekend van f 8,— per week, gedurende de duur van genoemde werkzaamheden.

ad f.

In verband met de op 1 april 1971 ingegane fakultatieve huurverhoging van 7% per jaar, werd het maximumbedrag dat voor gebruik van een dienstwoning mag worden afgetrokken, verhoogd van f 16,75 tot f 17,90 per week.

ad g.

De vergoeding voor het gebruik van een eigen vervoermiddel van woning naar bedrijf werd verhoogd en gebracht op f 0,90 per dag bij een afstand van 5 tot 10 km, op f 1,20 per dag bij een afstand van 10 tot 15 km en op f 1,80 per dag bij grotere afstanden.

ad h.

In verband met de totstandkoming van de Wet Overlijdensuitkering ten behoeve van de nagelaten betrekkingen van de werknemer (Wet van 14 september 1970), welke wet een wijziging inhield van een aantal sociale wetten, werd artikel 67 der c.a.o., waarin de uitkering bij overlijden is geregeld, aangepast.

ad i.

De wijziging van de lonen leidde tot aanpassing van de vakantiebonwaarden.

§ 4. AUDIOMETRISCH EN MEDISCH ONDERZOEK BOSARBEIDERS

Op verzoek van de hoofdafdeling sociale zaken en de commissie bosbouwveiligheid van het Boschap werd in 1969 door de Medische Dienst van de Arbeidsinspectie een audiometrisch en beperkt medisch onderzoek verricht bij 212 bosarbeiders, die op particuliere bosbedrijven werkzaam zijn en die regelmatig de motorzaag hanteren. De hoofdafdeling sociale zaken verleende bij de organisatie van het onderzoek haar medewerking. De Arbeidsinspectie legde ultimo april 1970 haar bevindingen met betrekking tot dit onderzoek neer in een rapport getiteld „Van „dode” vingers en dove oren bij bosarbeiders”.

a. Resultaten gehooronderzoek

Uit het gehouden onderzoek bleek, dat van de 212 onderzochte bosarbeiders 113 personen (53,3%) een normaal gehoor bezaten, d.w.z. dat hun spraakverstaanbaarheid niet gestoord was. Van de overige 99 personen (46,7%) bleek, dat 44 personen (20,8% van het totaal) althans aan één oor duidelijk gehandicapt waren; van 55 bosarbeiders (25,9% van het totaal) was het gehoor van beide oren (in 2 gevallen zelfs ernstig) gestoord. Vastgesteld kon worden,

dat 44 onderzochten in een vroegere werkkring buiten de bosbouw of op andere wijze (bijv. bombardement) aan ander schadelijk lawaai dan dat van de motorzaag bloot gesteld waren geweest. Bovendien werd nagegaan, in hoeverre door de bosarbeiders regelmatig gebruik werd gemaakt van gehoorbeschermingsmiddelen. 76 bosarbeiders (35,8%) gaven op, regelmatig gehoorbeschermingsmiddelen te gebruiken. In vergelijking met andere groepen van aan lawaai blootgestelde arbeiders was dit een hoog percentage. Alhoewel aan de hand van de verkregen uitkomsten niet met absolute zekerheid kon worden aangetoond, dat de gehoorbeschermingsmiddelen afdoende beschutting tegen lawaai bieden, was er wel een aanwijzing, dat kappen en glasdots — deze laatste, mits goed aangebracht in de gehoorgang — een goede bescherming bieden.

b. *Resultaten onderzoek naar de aanwezigheid van vaatandoeningen*

Tijdens het onderhoud werd tevens geïnformeerd naar het optreden van vaatandoeningen, die zich kunnen voordoen bij regelmatig hanteren van sterk trillende apparaten. Gebleken is, dat 73 personen (34,4%) klachten hadden over „dode” vingers.

c. *Conclusies en advies van de Arbeidsinspectie naar aanleiding van het gehouden onderzoek*

In haar rapport stelde de Arbeidsinspectie dat bij de onderzochte groep bosarbeiders het percentage personen met min of meer ernstige circulatiestoornissen in de vingers en met min of meer ernstige vormen van lawaaidooftoeid zo groot is, dat er opnieuw reden is, met klem aan te dringen op andere apparatuur voor het zagen van bomen. Zolang technische verbeteringen van de motorzagen niet verkregen zijn, achtte de Arbeidsinspectie het noodzakelijk, dat een aantal preventieve maatregelen in de persoonlijke sfeer wordt genomen. Als zodanig worden genoemd:

- het dragen van goede, doch niet te dikke handschoenen om de inwerking der trillingen te verminderen;
- korte werkperioden, regelmatig afgewisseld door trillingsvrije pauzes;
- opsporing van beginnende vaatstoornissen om zo nodig de getroffen tijdig aan de blootstelling van trillingen te kunnen onttrekken;
- het systematisch dragen van goede en goed aangepaste gehoorbeschermingsmiddelen; kappen verdienen in het algemeen de voorkeur, doch glasdots, mits volgens de voorschriften aangebracht, biedt ook goede bescherming;
- beperking van de expositietijd per dag (bijv. 3 x 20 minuten);
- gehooronderzoek bij het begin van de arbeid (bij de aanstelling) en vervolgens een periodiek onderzoek van het gehoor als noodzakelijke ondersteuning van een gehoorbeschermingsprogramma.

Aan de hand van deze aanbevelingen en de reeds in het verleden genomen maatregelen, beraadden zowel de hoofdafdeling sociale zaken en de commissie bosbouwveiligheid van het Bosschap, als de commissie onderzoek rationalisatie bosbouw (CORB) van het Bosbouwproefstation zich over eventueel te nemen stappen. Dit beraad resulteerde in een voorstel tot wijziging van de „Aanwijzingen voor het veilig werken met de motorkettingzaag”.

Voorts werd besloten na te gaan of er mogelijkheden zijn om te komen tot een periodiek onderzoek van de werknemers in de particuliere bosbouw. Daartoe werd contact opgenomen met een aantal bedrijfsgeneeskundige diensten.

VII. BELASTINGAANGELEGENHEDEN

§ 1. ALGEMEEN

De belastingcommissie kwam in de verslagperiode enkele malen bijeen. Zij besloot zich onder meer over de ontwerp wet tot wijziging van de bepalingen inzake gemeentelijke en provinciale belastingen (zie par. 2), de bosbedrijf-vrijstelling uit de Wet op de Inkomstenbelasting en de Natuurschoonwet 1928. Dit laatste geschiedde aan de hand van een ten behoeve van de commissie opgestelde overzichtsnota m.b.t. de Natuurschoonwet 1928. Deze werd in 1971 gepubliceerd in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift.

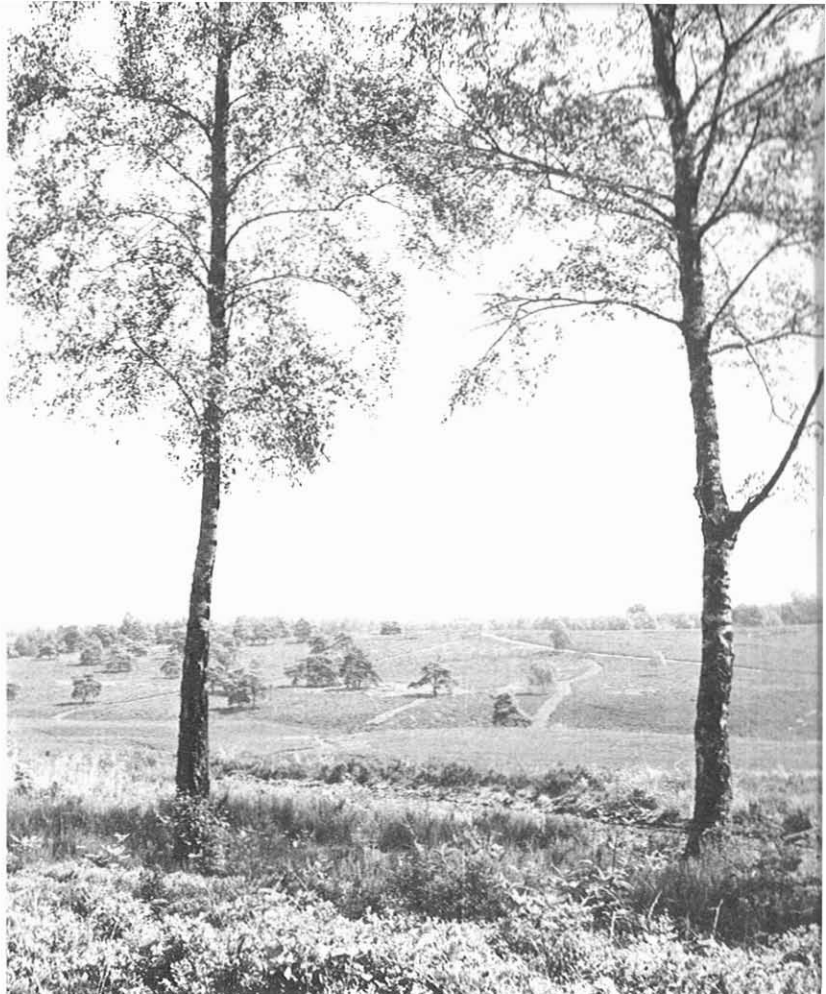
Op 30 november 1970 vond een bespreking met de Staatssecretaris van Financiën plaats. Van gedachten werd gewisseld over de werking van de Natuurschoonwet en de bosbedrijf-vrijstelling. De belastingcommissie adviseerde het bestuur van het Boschap aan te dringen op verruiming van de werkingssfeer van de Natuurschoonwet tot alle natuurterreinen en op toekenning van grotere faciliteiten voor Natuurschoonwet-landgoederen op het gebied van de vermogensbelasting en de successierechten.

§ 2. ONTWERP WET TOT WIJZIGING VAN DE BEPALINGEN INZAKE DE GEMEENTELIJKE EN PROVINCIALE BELASTINGEN

In deze verslagperiode werd de parlementaire behandeling voortgezet van het op 22 maart 1968 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende ontwerp van wet tot wijziging van de bepalingen inzake de gemeentelijke en provinciale belastingen (nr. 9538), hetwelk in de plaats kwam van het op 14 mei 1963 ingediende wetsontwerp tot voorlopige voorziening inzake verruiming van het gemeentelijk belastinggebied (kamerstuk 7193). In het verslag over de jaren 1968 en 1969 werd uitvoerig ingegaan op de inhoud van het wetsvoorstel en de stappen welke het Boschap in die periode heeft ondernomen naar aanleiding van de in dit wetsontwerp voorgestelde vrijstelling voor t.b.v. de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgronden en de bij de Tweede Nota van Wijziging teruggekeerde bevoegdheid van de gemeenten tot heffing van de baatbelasting. Tijdens de behandeling van bovengenoemd wetsontwerp in de Tweede Kamer werd op het laatste ogenblik bij amendement in art. I letter B aan artikel 273 der Gemeentewet de bepaling toegevoegd, dat bij algemene maatregel van bestuur onder daarbij te stellen voorwaarden van de belasting terzake van onroerend goed kunnen worden vrijgesteld gronden welke deel uitmaken van op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoederen, alsmede natuurterreinen, die door rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen tot behoud van het natuurschoon worden beheerd. Het Boschap was verheugd over de aanneming van eerdergenoemd amendement, omdat dientengevolge vele natuurterreinen van de gemeentelijke onroerend goedbelasting verschoond zullen blijven.

In een schrijven gericht tot de vaste commissies voor binnenlandse zaken en voor financiën uit de Eerste Kamer meende het Boschap er toch op te moeten wijzen, dat de in het wetsontwerp neergelegde bepaling ertoe leidt, dat de natuurterreinen welke eigendom zijn van particulieren en welke gelet op hun karakter niet voor rangschikking onder de Natuurschoonwet in aanmerking komen, wel door de gemeentelijke onroerend goedbelasting zullen kunnen worden getroffen. Het Bos-

Heideterrein

schap stelde, dat aldus een ongetwijfeld niet beoogde discriminatie van een bepaalde categorie eigenaren van natuurterreinen zijn intrede doet. Het wees er daarbij op, dat geen reële argumenten zijn aan te voeren voor een fiscaal beleid, dat natuurterreinen, die worden beheerd door rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen tot behoud van natuurschoon in een gunstiger positie brengt, dan de natuurterreinen welke door anderen worden beheerd. Immers ten aanzien van alle terreinen geldt, dat de gemeenten bij bestemmingsplannen de bestemming kunnen vastleggen. Dientengevolge zijn voor alle eigenaren van natuurterreinen de mogelijkheden tot expoliatie en verkrijging van inkomsten van natuurterreinen in gelijke mate beperkt. Ook mogelijke verschillen in beheer tussen eerdergenoemde instellingen en andere eigenaren, zo die er al mochten zijn, rechtvaardigen naar de mening van het Bosschap geen verschil in fiscale behandeling. Het Bosschap drong er dan ook met klem bij de leden van de vaste commissies op aan, deze problematiek onder de aandacht van de betrokken bewindslieden te brengen, opdat in de praktijk de onbillijkheid welke uit een verschillende fiscale behandeling van natuurterreinen zou voortvloeien, zoveel mogelijk wordt beperkt.

De Wet tot wijziging van de bepalingen inzake de gemeentelijke en provinciale belastingen trad in werking op 30 december 1970.

Naar aanleiding van de verschijning op 14 oktober 1971 van het op deze wet steunende Besluit Gemeentelijke Onroerend Goedbelastingen richtte het Boschap zich in verband met het bepaalde in artikel 11, lid 2, van dit besluit bij schrijven d.d. 8 december 1971 tot de Vereniging van Nederlandse Gemeenten met het verzoek er toe bij te dragen, dat zoveel mogelijk gemeenten alle natuurterreinen van de onroerendgoedbelasting zullen vrijstellen. Gepleit werd voor opnemning van een vrijstellingsbepaling in de op te stellen modelverordening.

§ 3. SUCCESSIEBELASTING

a. Ontwerp Successiewet 1964

Het ontwerp Successiewet 1964 werd ook in deze verslagperiode niet behandeld.

b. Voorstel van wet tot wijziging van enige bepalingen van de Successiewet 1956

Op 17 december 1969 werd bij de Tweede Kamer een voorstel van wet van de heren Vondeling en den Uyl tot wijziging van enige bepalingen van de Successiewet 1956 ingediend. Dit wetsvoorstel beoogt een verdubbeling van de opbrengst van de successie- en schenkingsrechten. Op 28 april 1970 verscheen het Voorlopig Verslag.

§ 4. ONTWERP WET BELASTINGEN VAN RECHTSVERKEER

Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd op 26 februari 1970 ingediend een ontwerp-wet op belastingen van rechtsverkeer. Dit wetsontwerp beoogt een vereenvoudiging van de bestaande wetgeving, welke is neergelegd in de Registratiewet 1917 en de Zegelwet 1917.

In de nieuwe opzet blijven slechts vier heffingen over, te weten:

- a. de overdrachtsbelasting;
- b. de assurantiebelasting;
- c. de kapitaalsbelasting;
- d. de beursbelasting.

De overdrachtsbelasting zal in grote lijnen overeen komen met het evenredige registratierecht zoals dat thans wordt geheven op akten, houdende overdracht onder bezwarende titel van hier te lande gelegen of gevestigde onroerende zaken. Het wetsontwerp noemt in dit verband echter als belastbaar feit de verkrijging van onroerende zaken. De aanwezigheid van een akte is niet meer vereist, terwijl ook het vereiste van bezwarende titel niet meer wordt gesteld. Het belastingtarief bedraagt 5%. Onder bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen voorwaarden is van de belasting onder meer vrijgesteld de verkrijging door een of meer eigen of aangehuwde of pleegkinderen, van zaken die behoren tot en dienstbaar zijn aan een onderneming van de ouder, welke in haar geheel door dat kind of die kinderen wordt voortgezet. (art. 15, lid 1, letter b). Deze bepaling stemt overeen met die welke thans is opgenomen in artikel 101, letter b van de Registratiewet 1917.

Ten aanzien van de kapitaalsbelasting, welke naar haar aard overeenstemt met het bestaande registratierecht wegens plaatsing en storting van aandelenkapitaal, wordt in het wetsontwerp voorgesteld het tarief te stellen op 2% (was 2½%).

Ten aanzien van zowel de overdrachtsbelasting als de kapitaalsbelasting wordt voorzien in een bijzondere regeling voor landgoed N.V.'s.

Artikel 57 houdt een aanpassing van de artikelen 9 bis, 9 ter en 9 quater van de Natuurschoonwet 1928 in. Landgoed N.V.'s zijn van de overdrachts- en kapitaalsbelasting vrijgesteld.

De wet belastingen rechtsverkeer zal op 1 januari 1972 in werking treden.

§ 5. ONTWERP WET TOT WIJZIGING VAN DE VERMOGENSBELASTING

Met instemming begroette het Bosschap het op 13 april 1971 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediende wetsontwerp tot wijziging van de vermogensbelasting.

Hierin wordt voorgesteld om met terugwerkende kracht tot 1 januari 1971 de voor de vermogensbelasting in aanmerking te nemen waarde van onder de Natuurschoonwet 1928 gerangschikte niet opengestelde landgoederen te stellen op de helft van de bestemmingswaarde (was $\frac{2}{3}$ van de bestemmingswaarde) en op nihil voor opengestelde landgoederen (was $\frac{1}{4}$ van de bestemmingswaarde). De vermindering wordt voorgesteld in verband met de ongunstige ontwikkeling van de exploitatieresultaten van de landgoederen. In de Memorie van Toelichting wordt ook aandacht besteed aan de gelijkheid van de waardebepaling van N.S.W. landgoederen voor de vermogensbelasting en voor het recht van successie, schenking en overgang.

In dat kader wordt gesteld, dat het mede met het oog op de lopende behandeling van het ontwerp Successiewet 1964 (7882) thans niet het geschikte moment is een wijziging als wordt voorgesteld ten aanzien van de vermogensbelasting, voor te stellen voor de successie. Met name voor wat betreft de opengestelde landgoederen ziet de Staatssecretaris van Financiën verschil in werking van de faciliteit voor enerzijds de vermogensbelasting en anderzijds het recht van successie. Voor de vermogensbelasting dient jaarlijks de prestatie van de openstelling en van de instandhouding van het landgoed als zodanig geleverd te worden, welke met een belastingreductie wordt gehonoreerd. Wanneer de landgoedbezitter er te eniger tijd toe mocht besluiten om aan zijn bezitting het karakter van landgoed te ontnemen, kent de wet dan ook geen bepaling, welke die bezitter verplicht de in het verleden genoten belastingreducties alsnog te betalen. Voor het recht van successie enz. daarentegen wordt de bij overlijden enz. eenmalig genoten belastingreductie teruggenomen, wanneer binnen 25 jaar na het overlijden of de schenking, de bestaande toestand van het landgoed wordt veranderd. Verkoopt de erfgenaam of begiftigde echter het landgoed bij voorbeeld onder voorwaarde, dat in de bestaande toestand van dat landgoed geen wijziging mag worden gebracht, dan wordt de bij de verkrijging genoten belastingreductie niet ingevorderd. De Staatssecretaris vraagt zich in de Memorie van Toelichting af of het wel juist zou zijn, wanneer op deze wijze bij geheel belastingvrije verkrijgingen een dergelijk voordeel zou worden genoten.

§ 6. UITVOERING NATUURSCHOONWET 1928

Op 29 september 1971 wendde het Bosschap zich terzake van de uitvoering van de Natuurschoonwet tot de Staatssecretaris van Financiën. Sedert 1930 is dienaangaande in een rondschrijven van de Minister van Financiën aan de inspecteurs

Weiland omsloten door bos

van belastingen aangegeven hoe bij gehele of gedeeltelijke vervreemding van een onder deze wet gerangschikt landgoed dient te worden gehandeld. Zo wordt gedeeltelijk vervreemding beschouwd als een omstandigheid die de minister aanleiding geeft op grond van art. 3 lid 2 letter b van de Natuurschoonwet te bepalen dat het vervreemde gedeelte van het goed zijn karakter van landgoed in de zin van de Natuurschoonwet 1928 heeft verloren, tenzij de nieuwe eigenaar de verplichting op zich neemt het overgedragen goed overeenkomstig de bepalingen van deze wet in stand te houden. Bovendien dient volgens bovengenoemde aanschrijving ten aanzien van het niet vervreemde gedeelte in elk geval te worden beslist of dit nog als landgoed kan worden aangemerkt.

Het Bosschap acht deze procedure volledig aanvaardbaar wanneer vervreemding geschiedt uit volledige vrije wil van de landgoedeigenaar, maar stelt vast, dat problemen kunnen rijzen in die gevallen, dat een eigenaar tengevolge van een overheidsdaad in feite wordt gedwongen tot gedeeltelijke vervreemding, bijv. t.b.v. wegeaanleg. Indien in een dergelijk geval het resterende gedeelte niet meer als landgoed in de zin van de Natuurschoonwet wordt aangemerkt ondervindt de

eigenaar daarvan blijvend ernstig nadeel. Het Bosschap stelde dit onbillijk en in strijd met de geest van de Natuurschoonwet te achten. Het wees erop, dat de instandhoudingsverplichting die de Natuurschoonwet de landgoedeigenaar oplegt een op continuïteit gericht beheer eist. Juist daarom dient zekerheid te bestaan terzake van het voortduren van de rangschikking. In dit licht bezien werd er bij de Staatssecretaris van Financiën met klem op aangedrongen de uitvoeringsregeling van de Natuurschoonwet 1928 zodanig te herzien, dat de rangschikking van landgoederen, welke door een overheidsdaad worden aangetast, onverminderd van kracht blijft voor wat betreft de resterende gedeelten van een landgoed.

§ 7. DE BOSBEDRIJF-VRIJSTELLING

De bosbedrijf-vrijstelling, die sedert 1926 in de Wet op de Inkomstenbelasting voorkomt en die beoogt bij te dragen tot het behoud van bossen en andere houtopstanden, heeft in het verleden stellig aan haar doel beantwoord. Tengevolge echter van de wisselvallige bedrijfsuitkomsten in de bosbouw is dit de laatste jaren niet meer of althans in belangrijk mindere mate het geval. De regeling ex artikel 8 letter a van de Wet op de Inkomstenbelasting brengt immers met zich mee, dat geleden verliezen bij de bosexploitatie niet aftrekbaar zijn. In een tot de Staatssecretaris van Financiën gericht schrijven d.d. 3 maart 1971 sprak het Bosschap zijn ernstige verontrusting uit over de gevolgen van het negatieve effect dat de bosbedrijf-vrijstelling aldus dreigt te gaan sorteren. Het drong er bij de Staatssecretaris op aan naast de bestaande regeling van artikel 8 een regeling te treffen krachtens welke voor bosbouwers de mogelijkheid wordt geopend telkens voor een periode van bijv. 5 jaren te opteren voor een regiem, waarbij bedrijfsverliezen zijn vrijgesteld na compensatie met binnen de optietermijn in mindering gebrachte verliezen. Aldus zou een regeling worden verkregen, welke wezenlijk bijdraagt tot de instandhouding en uitbreiding van het bosareaal hier te lande.

§ 8. JURISPRUDENTIE M.B.T. DE BAATBELASTING

In de verslagperiode werden twee arresten terzake van de baatbelasting gewezen die voor de bosbouw van groot belang zijn. Zowel in het arrest van 29 mei 1970 dat betrekking had op de baatbelastingverordening van de gemeente Heino, als in het arrest d.d. 6 november 1970 ten aanzien van de baatbelasting in de gemeente Wisch, kwam de Belastingkamer van het Gerechtshof te Arnhem tot de slotsom dat het betrokken landgoed respectievelijk de betrokken bospercelen van belanghebbenden door de verbetering van de in het geding zijnde wegen niet in een voordeliger positie waren gekomen en dus niet voor heffing van baatbelasting in aanmerking kwamen. In het arrest van 29 mei 1970 m.b.t. de baatbelasting van de gemeente Heino overwoog het Hof: „dat het overigens aannemelijk is, dat, voorzover uit deze hoofde al van enige baat sprake zou zijn, de vergrote bereikbaarheid van de percelen tengevolge heeft dat voor iedere eigenaar de door belanghebbenden gestelde nadelige gevolgen worden opgeroepen, hetgeen naar het oordeel van het Hof tengevolge heeft dat de percelen per saldo in een ongunstiger positie zijn geplaatst”.

Het door de gemeente Wisch tegen de uitspraak van het Gerechtshof te Arnhem d.d. 6 november 1970 ingestelde beroep in cassatie bij de Hoge Raad werd op 21 april 1971 verworpen.

§ 9. BIJDRAGE VAN LANDGOED N.V.'S AAN HET HANDELSREGISTER

Bosbouwondernemingen welke behoren tot een rechtspersoon of een vennootschap vallen onder de werkingssfeer van de Handelsregisterwet. Dit betekent dat ook de zgn. landgoed N.V.'s — een rechtsvorm, welke vooral wordt gekozen ter voorkoming van versnippering van landgoederen bij vererving — in het Handelsregister dienen te worden ingeschreven.

Het Bosschap wees er in een schrijven gericht tot de Minister van Economische Zaken op, het niet billijk te vinden dat de bijdrage van landgoed N.V.'s aan het Handelsregister evenals de bijdrage van andere ondernemingen wordt bepaald naar rato van het in de onderneming gestoken kapitaal. Landgoed N.V.'s beogen primair de instandhouding van landgoederen en nemen derhalve een bijzondere positie in het economisch verkeer in. Bovendien kunnen deze N.V.'s gezien hun activiteiten slechts op zeer beperkte wijze profijt hebben van de werkzaamheden van de Kamers van Koophandel. In genoemd schrijven werd verzocht landgoed N.V.'s in het vervolg slechts te belasten met een bedrag dat geacht kan worden de inschrijfkosten van de Kamer van Koophandel te dekken.

In het Koninklijk Besluit van 24 november 1971 (Stbl. 715) tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 5 december 1968 (Stbl. 649) houdende toepassing van de artikelen 1, 6e lid, 22, 2e en 3e lid en 23, 2e lid van de Handelsregisterwet is een regeling opgenomen welke volledig aan het verlangen van het Bosschap tegemoet komt.

Ingevolge artikel I, C van dit besluit wordt aan artikel 6 van het besluit van 5 december 1968 een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„Voor de toepassing van de artikelen 22 en 23, tweede lid, van de Wet, worden in één groep, welke wordt aangeduid als groep III, ingedeeld, ondernemingen, behorende aan een rechtspersoon of een vennootschap, welker bezittingen uitsluitend of in zeer overwegende mate bestaan uit één of meer op de voet van de Natuurschoonwet 1928 (Stbl. 63) aangewezen landgoederen en welker werkzaamheden uitsluitend of in zeer overwegende mate bestaan uit de instandhouding van die landgoederen”.

In groep III is maximaal verschuldigd over het inschrijvingsjaar *f* 42,— en over elk volgend jaar *f* 21,—.

Vergeleken bij de oude regeling betekent de nieuwe regeling in vele gevallen voor de onder de Natuurschoonwet 1928 gerangschikte rechtspersonen een aanmerkelijke verlichting van de financiële verplichting voortvloeiende uit de inschrijving in het Handelsregister.

VIII. WATERSCHAPSLASTEN

Met bezorgdheid bleef het Bosschap de ontwikkeling van de waterschapslasten van bosgronden volgen. Deze lasten hebben thans in vele gevallen een zodanige hoogte bereikt, dat ernstig moet worden betwijfeld of er nog wel enige relatie bestaat tussen de hoogte van de geheven lasten en de productiemogelijkheden van de bosgronden. Daarbij komt, dat de bosgronden waterhuishoudkundig binnen de waterschappen een bijzondere positie innemen. Enerzijds is het belang van deze gronden bij waterschapswerken geringer dan van andere cultuurgronden; anderzijds hebben deze gronden een waterregulerende functie. Bovendien is

ten aanzien van deze gronden sprake van een grote bestemmingsvastheid tengevolge van natuur en landschap beschermende regelen, waardoor deze gronden, ook als zij tengevolge van waterschapswerken in beginsel geschikt zouden worden voor andere vormen van bodemcultuur, niettemin voor de bosbouw moeten blijven gereserveerd. Om al deze redenen heeft het Bosschap reeds gedurende verscheidene jaren bij de waterschappen en de Colleges van Gedeputeerde Staten van de bosrijke provincies aangedrongen op een lastenheffing van bosgronden, welke rekening houdt met de bijzondere positie van de bosgronden. Mede dankzij deze activiteiten zijn lastenheffingsregelingen tot stand gekomen, waarin in meerdere of mindere mate wordt rekening gehouden met de bijzondere positie van de bosgronden. Dit is bijvoorbeeld het geval in de provincie Gelderland. Soortgelijke regelingen als in de provincie Gelderland dienen voorzover dit nog niet het geval is, echter ook door de waterschappen in de andere provincies te worden getroffen. Meer in het algemeen kan worden opgemerkt, dat de stijging van de waterschapslasten voor een belangrijk gedeelte voortvloeit uit de uitvoering van waterbeheersingswerken, welke nodig zijn voor de landbouw en welke, voor wat betreft de daaraan te stellen eisen, mede worden beïnvloed door algemene maatschappelijke ontwikkelingen. In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de vergroting van het verharde oppervlak als gevolg van de bebouwing en de wegeaanleg. De waterschappen zijn aldus met hun activiteiten op het gebied van de waterbeheersing algemene belangen gaan dienen.

Onder verwijzing naar de hiervoor genoemde punten, sprak het Bosschap in een schrijven gericht tot de minister van Verkeer en Waterstaat als zijn mening uit, dat deze algemene belangen dienen bij te dragen in de kosten. Daarin ligt een belangrijke bijdrage tot de oplossing van het vraagstuk van de financiering van de waterschapsuitgaven op lange termijn. Het Bosschap drong er bij de minister op aan bij de verstrekking van rijksbijdragen aan de waterschappen de voorwaarde te stellen van een billijke heffing van waterschapslasten van bosgronden, in die zin, dat deze gronden afhankelijk van de omstandigheden, zullen worden vrijgesteld dan wel belast volgens een gereduceerd tarief. Tijdens de verslagperiode werden voorts met diverse instanties waaronder Colleges van Gedeputeerde Staten en waterschappen contacten onderhouden over het vraagstuk van de waterschapslasten van bosgronden.

IX. GRONDZAKEN

§ 1. INITIATIEF VOORSTEL VAN WET VAN DE HEREN VAN DEN BERGH, WESTERHOUT, DAAMS EN VONDELING TOT WIJZIGING VAN DE ONTEIGENINGSWET

Op 27 februari 1969 werd door de heren van den Bergh, Westerhout, Daams en Vondeling een initiatief voorstel van wet tot wijziging van de Onteigeningswet ingediend. Dit initiatief voorstel beoogt bij de waardebepaling bij onteigening slechts de gebruikswaarde en niet de verkeerswaarde tot grondslag te nemen. Ook het in 1966 door Minister Samkalden ingediende en inmiddels ingetrokken wetsontwerp tot wijziging van de Onteigeningswet had een dergelijke strekking, maar in dat wetsontwerp werd, in tegenstelling tot het voorstel van de heer van den Bergh c.s. nog een autonome waardeontwikkeling erkend van gronden, wegens hun ligging in de nabijheid van gronden of gebouwen die zonder strijd met de wet voor andere dan landbouwkundige doeleinden worden gebruikt.

Op 6 februari 1970 richtte het Bosschap zich tot de commissie van voorbereiding uit de Tweede Kamer voor dit wetsontwerp en stelde bij die gelegenheid, het niet juist te achten, dat de autonome waardeontwikkeling van de grond wordt miskend. De omstandigheid, dat doorgaans in concreto niet is aan te geven of en zo ja in welke mate een waardestijging van de grond het gevolg is van de invloed van de overheid, dan wel van de autonome plaatselijke ontwikkeling, doet hieraan niet af. Bij de waardebepaling bij onteigening zal dan ook in ieder geval, aangezien dit bij het rechtsgevoel in het algemeen aansluit, met de autonome waardestijging rekening moeten worden gehouden. Het Bosschap sprak de vrees uit, dat een drastische wijziging van de onteigeningswetgeving als thans voorgesteld, een periode van onzekerheid zou inluiden en dientengevolge een snelle verwerving van gronden voor niet agrarische doeleinden door middel van onteigening zou belemmeren. Met betrekking tot de grondspeculatie, waartegen de indieners van het voorstel stelling nemen, wees het Bosschap erop, dat het de vraag is of de grondspeculatie hier te lande van zoveel betekenis is, dat optreden daartegen noodzakelijk is. In de toelichting op het voorstel wordt zulks niet aannemelijk gemaakt. Overigens wees het Bosschap typische grondspeculatie ook van de hand. Tenslotte stelde het Bosschap dat de voorgestelde wijziging slechts van invloed zal zijn op de verwervingsprijs van ruwe bouwgrond. Aangezien naast deze factoren vele andere factoren de kostprijs van bouwrijpe grond beïnvloeden, moet worden betwijfeld of beheersing van deze ene factor, zolang de overige factoren ongemoeid worden gelaten, wel nut zal afwerpen. Het Voorlopig Verslag m.b.t. dit initiatief voorstel verscheen op 10 april 1970. De Memorie van Antwoord zag tijdens deze verslagperiode nog niet het licht.

§ 2. ONTWERP WET TOT WIJZIGING VAN DE ONTEIGENINGS- PROCEDURE

Op 16 maart 1970 is bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de onteigeningsprocedure. Het wetsontwerp beoogt een versnelling van de onteigeningsprocedure in zowel het administratieve als het gerechtelijke stadium. Het opent de mogelijkheid van vervroegde eigendomsovergang, dit in plaats van de huidige regeling voor de voorlopige inbezitting. Het tijdstip, dat beslissend is voor de schadeberekening wordt zodoende vervroegd. Immers bij de begroting van de schade zal worden gerekend met het tijdstip waarop deze als gevolg van de vervroegde eigendomsoverdracht is ingegaan. Aldus wordt de kans vermeden, dat de onteigende partij profiteert van prijsstijgingen, welke tijdens de schadebegrotingsprocedure optreden. Overigens wordt in het wetsontwerp vastgehouden aan het beginsel, dat de werkelijke waarde moet worden vergoed. Op dit punt komt het wetsontwerp dus niet tegemoet aan de verlangens neergelegd in het initiatief ontwerp van den Bergh c.s. (par. 1).

Bestudering van de in het wetsontwerp neergelegde voorstellen bracht het Bosschap tot de slotsom dat deze reël moeten worden geacht. De wijzigingen in de administratieve en gerechtelijke procedure laten enerzijds de waarborgen voor de justitiabelen onverlet en verkorten anderzijds de lengte van de procedure. Dit laatste is van veel belang. Van essentiële betekenis is tenslotte, dat duidelijk wordt vastgehouden aan de werkelijke waarde.

De parlementaire behandeling van dit wetsontwerp werd in de verslagperiode niet voltooid.

§ 3. DE VEILIGSTELLING VAN NATUURTERREINEN

In de Memorie van Toelichting op de begroting van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk voor het rijksbegrotingsjaar 1970 werd een nieuwe regeling m.b.t. de financiering van de aankopen van natuurterreinen aangekondigd.

In de gewijzigde opzet wordt naast het bestaande stelsel van staatsaankopen à fonds perdu waarvoor in 1970 f 10 miljoen werd opgevoerd, een nieuw stelsel van financiering ingevoerd, waarbij aan particuliere natuurbeschermingsorganisaties een subsidie in de kosten van rente en aflossing van door deze organisaties ten behoeve van de aankoop van deze terreinen aan te gane geldleningen wordt verstrekt. Het gaat hierbij zoals later uit mededelingen van de Staatssecretaris van C.R.M. bleek, in totaal om de verwerving in 20 jaar van circa 100.000 ha, waarvan 70.000 ha natuurwetenschappelijk belangrijke terreinen en 30.000 ha aan landgoederen en landschappelijk belangrijke stukken grond, die bij ruilverkavelingen en andere cultuurtechnische werken dienen te worden gespaard.

Uit de Memorie van Toelichting bleek dat in dit verband onder „veiligstelling” dient te worden verstaan het handhaven van de bestemming natuurgebied ten aanzien van de natuurterreinen welke deze bestemming reeds hebben en het geven van deze bestemming aan daarvoor in aanmerking komende natuurterreinen, welke deze bestemming niet hebben.

Aan de hand van een nota beraadde het bestuur van het Bosschap zich op 9 september 1970 over de vele aspecten, die verbonden zijn aan het beleid met betrekking tot de veiligstelling van natuurterreinen. Het Bosschap becijferde, dat met de realisering van het voorgenomen aankoopprogramma van 100.000 ha een bedrag van meer dan f 1 miljard zal zijn gemoeid. De betaling van dit bedrag (rente en aflossing van aangegane leningen) moet geschieden in 50 jaren, hetwelk betekent, dat de uitgaven van heden, ten laste zullen komen van toekomstige begrotingen, met andere woorden zullen worden afgewenteld op de volgende generaties. De veiligstelling van natuurterreinen kan echter op een andere en minder kostbare wijze worden gerealiseerd. Naar de mening van het Bosschap kan langs de weg van planologisch overleg en via de Natuurbeschermingswet in vele gevallen hetzelfde resultaat worden bereikt, indien althans op adequate wijze wordt bijgedragen in de kosten van beheer. Uitgaande van een beheersbijdrage van f 25,— per ha per jaar aan alle eigenaren van het veilig te stellen areaal van 100.000 ha, zou deze methode van veiligstellen jaarlijks een bedrag van f 2.5 miljoen vergen. Veiligstelling door middel van planologische regelen en van de Natuurbeschermingswet, onder toekenning van beheersbijdragen, maakt het niet alleen mogelijk op zeer korte termijn het gehele areaal dat de regering wenst veilig te stellen, afdoende te beschermen, doch voorkomt bovendien dat $\pm$ f 1 miljard moet worden uitgegeven uitsluitend voor de financiering van eigendoms-overgang van particulieren naar natuurbeschermingsorganisaties. Het aldus bespaarde bedrag zou voor de realisering van andere noodzakelijke voorzieningen in de sector van het natuurbehoud, de landschapsbouw en dergelijke kunnen worden gebezigd. In dit verband ware bijvoorbeeld te denken aan de aanleg van de zgn. sterbossen.

De nota m.b.t. de veiligstelling van natuurterreinen werd aan de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, de Minister van Landbouw en Visserij en de leden van de Staten-Generaal aangeboden, met het oogmerk een bijdrage te leveren tot de gedachtenvorming op het onderhavige terrein.

§ 4. MODELBEPALINGEN BERAADSGROEP 1970

Op 1 augustus 1970 verviel de meldingsplicht op grond van de Wet op het Nationale Plan en de streekplannen. In verband daarmee diende de bescherming van de zgn. meldingsgebieden op andere wijze te worden geregeld. Dit zou naar de mening van de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening kunnen door middel van partiële bestemmingsplannen, gebaseerd op een beperkt onderzoek, omdat vele gemeenten niet tijdig integrale bestemmingsplannen zouden kunnen realiseren. Met het oog daarop werden door de Beraadsgroep '70 modelbepalingen en een voorbereidingsbesluit met bijbehorende leidraad opgesteld. Aangezien naar het oordeel van het Bosschap de door de beraadsgroep opgestelde modelbepalingen een verdergaande bescherming van de zgn. meldingsgebieden inhield, dan de oude regeling, besloot het Bosschap zich dienaangaande schriftelijk tot de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening te wenden. In zijn schrijven van 26 mei 1970 vroeg het Bosschap zich af, of de vergaande detaillering in de modelbepalingen niet in strijd is met de strekking van de beperking, welke de Wet op het Ruimtelijke Ordening stelt aan de gebruiksvoorschriften.

Voorts wees het Bosschap erop, dat de modelbepalingen treden op het terrein van de Natuurbeschermingswet, zonder evenwel die rechtsbescherming te geven, die deze wet biedt. In dit verband werd gewezen op de in artikel 14 van de Natuurbeschermingswet voorziene mogelijkheid van vaststelling van beheersplannen, met het daaraan gekoppelde recht op een uitkering aan belanghebbenden. Tenslotte werd ingegaan op de beperkte werkingssfeer van de in de Wet op de Ruimtelijke Ordening voorziene aanlegvergunningen. In zijn antwoord d.d. 26 oktober 1970 aan het Bosschap wees de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening er onder meer op, dat de modelbepalingen niet onbeperkt van toepassing kunnen zijn op het totale landelijke gebied. Wel kunnen zij toepassing vinden op buiten de meldingsgebieden gelegen, doch daarmee vergelijkbare terreinen. De bewindsman zette voorts uiteen, dat hij de mening van het Bosschap m.b.t. de gebruiksvoorschriften, de aanlegvergunningen en de toepassing van de Natuurbeschermingswet niet kon delen.

§ 5. NOTA OVER DE SITUERING VAN NIEUWE TERREINEN VOOR MILITAIRE DOELEINDEN

Op 20 oktober 1969 werd door de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de Staatssecretaris van Defensie aan de Tweede Kamer een nota aangeboden over de situering van nieuwe terreinen voor militaire doeleinden. Uit deze nota bleek dat het voornemen bestond ook enkele bosterreinen, waaronder het Kuinderbos een militaire bestemming te geven. Het Bosschap wendde zich in verband hiermede op 4 maart 1970 schriftelijk tot de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en de Staatssecretaris van Defensie, omdat het de bestemming van enkele bosterreinen tot militaire terreinen in strijd achtte met de strekking van de Tweede Nota over de Ruimtelijke Ordening in Nederland, voorzover het betreft het behoud van de natuurgebieden. Zowel het Kuinderbos, als de overige complexen, welke volgens de in de nota neergelegde plannen een militaire bestemming zouden moeten krijgen, hebben een grote recreatieve betekenis, welke in de toekomst alleen nog maar zal toenemen. Bovendien dragen deze bossen in belangrijke mate bij tot de handhaving van het biologisch evenwicht, dat in industrieel ontwikkelde landen allengs meer dreigt te worden verstoord.

Meer in het bijzonder met betrekking tot het Kuinderbos werd opgemerkt, dat dit bos behoort tot de oudste polderbebossingen hier te lande, waarmee veel ervaringen zijn opgedaan en nog kunnen worden opgedaan, welke van belang zijn voor de toekomstige bebossingen elders in de IJsselmeerpolders op gronden van ongeveer gelijke kwaliteit. Het voortijdig vellen van een deel van dit bos zou uit bosbouwkundig oogpunt een ernstig verlies betekenen. De bewindslieden werd gevraagd met deze overwegingen rekening te houden bij de beleidsbepaling m.b.t. de situering van militaire oefenterreinen.

§ 6. PACTWETGEVING

In de loop van het jaar 1971 verscheen het rapport van de Werkgroep Pacht van het Landbouwschap over inhoud en uitvoering van de Pachtwet in het kader van de structurele aanpassing van de Nederlandse landbouw.

Naar aanleiding van het in dit rapport opgenomen voorstel om artikel 1, lid 5, van de Pachtwet te schrappen, richtte het Boschap zich bij schrijven d.d. 17 december 1971 tot de Minister van Landbouw en Visserij. In dit schrijven werd erop gewezen dat het laten vervallen van artikel 1, lid 5, van de Pachtwet ertoe zou leiden, dat de pachter bij niet verlenging van een pachtcontract wegens bebossing van de betrokken landbouwgronden, aanspraak zou kunnen maken op een schade-loosstelling. Onder de huidige pachtwetgeving is zulks niet het geval. Het Boschap sprak zijn verontrusting uit over dit voorstel, omdat aanvaarding daarvan de bebossing van daarvoor in aanmerking komende verpachte landbouwgronden — een bebossing, die door velen op grond van verschillende overwegingen wenselijk wordt geacht — zal belemmeren. Bepleit werd dan ook de pachtwetgeving op dit punt niet aan te passen in de zin van het voorstel van het Landbouwschap.

§ 7. BEGELEIDINGSCOMMISSIE INFILTRATIEPROJECT VELUWE

Door de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne werd een commissie ingesteld ter begeleiding van de werkzaamheden ten dienste van technische plannen voor infiltratie ten behoeve van de drinkwatervoorziening op de Veluwe met het oog op harmonische inpassing van deze plannen in het geheel van de ruimtelijke ordening. Deze commissie zal tevens standpunten met betrekking tot de technische, planologische en biologische aspecten van deze plannen, mede in hun onderling verband, moeten bepalen. Het Boschap wordt in deze commissie vertegenwoordigd door de heer ir. E. Reinders.

X. RATIONALISATIE

In de verslagperiode verschenen publicaties over werkpakketten als middel tot schaalvergroting; de uitbesteding van werk aan loonbedrijven; de oogst van industrieel sortiment met standaardlengte in het bos; de ontsluiting van opstanden bij de oogst van sortiment met standaardlengte; de houtoogst en transport van stob tot fabriek en het uitslepen van langhout met bosbouwtrekkers.

Bovendien verscheen ten behoeve van het I.U.F.R.O. congres 1971 een publicatie over het opsnoeien van populieren.

In samenwerking met de afdeling arbeidsorganisatie van het Staatsbosbeheer en met medewerking van cultuurmaatschappijen en loonbedrijven werd een onderzoek naar techniek en arbeidsnormen bij aanleg en onderhoud van landschappelijke beplantingen ingesteld. Het eindrapport verscheen in 1970.

Uitslepen van hout

Doel van het onderzoek was de opstelling van arbeidsnormen, die zouden kunnen dienen als basis voor het opstellen van begrotingen, tijdplanning en kostencalculaties. Het rapport getiteld „Landschappelijke beplantingen, arbeidsnormen 1970” bevat hoofdstukken over terreinvoorbereiding (grondbewerking, chemische onkruidbestrijding, planten van bomen en struiken, zowel met de hand als machinaal) en het onderhoud gedurende de eerste twee jaren na aanleg van de beplanting. Onderverdelingen zijn gemaakt naar grondsoort (zand, veen en klei), plantgat- en plantsoengrootte. Vastgesteld werd dat het aanleggen van 1 ha met 10.000 struiken en 156 bomen op zandgrond bij chemische terreinvoorbereiding, machinaal planten van struiken, boren van plantgaten 60 x 50 cm voor boommaat 6-8, 67 man-uren vergt.

Ook aan de ergonomische aspecten bij het vellingswerk met motorzagen werd aandacht besteed. In dit kader werd een arbeidsfysiologisch onderzoek bij het snoeien met bijl en motorzaag ingesteld. Geconcludeerd werd, dat toepassing van de zgn. Zweedse snoeitechniek geen duidelijke verlichting van de snoeiwerkzaamheden tot gevolg heeft. Aangezien het gebruik van motorzagen bij vellingswerk in de praktijk op toenemende bezwaren blijft stuiten — het werk is zwaar en de motorzagen produceren teveel lawaai en trillingen — nam de Commissie Onderzoek Rationalisatie Bosbouw (C.O.R.B.) van het Bosbouwproefstation het initiatief te trachten de economische en arbeidsgeneeskundige criteria voor het werken met motorzagen en bosmaaiers te formuleren. Dit leidde tot de verschijning van het rapport „Aanbevelingen voor het werken met motorzagen en bosmaaiers op grond van economische en arbeidsgeneeskundige overwegin-

gen". Daarin worden richtlijnen aangegeven voor arbeidsorganisatie en -methodiek bij het vellingswerk, welke erop gericht zijn de expositie van de bosarbeider aan lawaai en trillingen te verminderen. Met het oog hierop, werden met behulp van arbeidsstudies vergelijkingen gemaakt tussen snoeien met bijl en motorzaag. Genoemd rapport werd aan de hoofdafdeling sociale zaken en de commissie bosbouwveiligheid van het Bosschap aangeboden.

Door het Bosbouwproefstation werd in samenwerking met de Landbouwhogeschool een inventarisatie van houtoogstmachines opgesteld. Aangegeven werd welke concepties van houtoogstmachines voor toepassing in de Nederlandse bosbouw van belang zijn.

In 1971 werd de invloed van het aantal planten en de plantsoengrootte op de arbeid en de kosten bij de aanleg en het onderhoud van naaldhoutculturen onderzocht.

De resultaten van het onderzoek getiteld „Verwerking van langhout tot 2 m ongeschild sortiment in het bos" werden in een rapport vastgelegd en gepubliceerd in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift. Voor de oogst van sortiment met standaardlengte in dunningen, waar een intensieve opstandontsluiting in verband met de kwaliteit van de blijvende opstand niet gewenst is, is een methode ontwikkeld en in een aantal opstanden getoetst.

Dergelijke opstanden kunnen worden ontsloten door zijpaden van circa 4 m breedte op een onderlinge afstand van 50 à 60 m. Gebleken is dat het verslepen van langhout van stob naar rijpad het beste met het paard kan gebeuren.

XI. VEILIGHEID IN DE BOSBOUW

Naar aanleiding van een in 1969 door de Arbeidsinspectie gehouden audiometrisch en medisch onderzoek, waarvan de bevindingen zijn neergelegd in het rapport „Van „dode" vingers en dove oren bij bosarbeiders" verzocht de hoofdafdeling sociale zaken aan de commissie bosbouwveiligheid terzake van arbeidsgeneeskundige en veiligheidsaspecten bij het werken met motorkettingzagen en bosmaaiers advies uit te brengen. In verband hiermede nam de commissie contact op met de C.O.R.B., waarna aan de hand van het rapport van de C.O.R.B. getiteld „Aanbevelingen voor het werken met motorzagen en bosmaaiers op grond van economische en arbeidsgeneeskundige overwegingen" werd overgegaan tot opstelling van een ontwerp publikatiebord dat in de plaats gesteld zou kunnen worden van het uit 1965 daterende publikatieblad van de Arbeidsinspectie „Aanwijzingen voor het veilig werken met de motorkettingzaag".

Daartoe uitgenodigd door de Directeur-Generaal van de Arbeid maakte de commissie haar standpunt kenbaar m.b.t. een voorontwerp publikatieblad van de Arbeidsinspectie aangaande „Aanwijzingen voor het veilig werken met vierwielige landbouwtrekkers", welke diende ter vervanging van een publicatie uit 1961. De commissie merkte op, dat naar haar oordeel, gelet op het telkenjare voorkomende grote aantal ongevallen met dodelijke afloop als gevolg van het kantelen en achteroverslaan van landbouwtrekkers, regelingen als de onderhavige niet konden worden gemist. Zij bepleitte m.b.t. het bepaalde ten aanzien van veiligheidsframes en -cabines, de zit- en staanplaatsen op vierwielige landbouwtrekkers en het rijden met deze trekkers, bepaalde wijzigingen en aanvullingen.

De commissie wees er tenslotte op, dat naar haar oordeel in een aparte paragraaf aandacht besteed diende te worden aan persoonlijke beschermingsmiddelen. Ook tijdens deze verslagperiode werd de verspreiding van veiligheidsplaten voortgezet. Er verschenen twee platen, getiteld: „Bril op, goed bekeken” en „Grijp niet over de zaag”.

XII. BOSBOUWVOORLICHTING

§ 1. BOSBOUWVOORLICHTINGSRAAD

Gedurende deze verslagperiode waren er geen voorlichtingsaangelegen, die de aandacht van de bosbouwvoorlichtingsraad vroegen.

§ 2. BOOMFEESTDAG

Evenals in vorige jaren mocht de boomfeestdag zich in een grote en steeds stijgende belangstelling verheugen.

In het natuurbeschermingsjaar 1970 werd de dag in 213 gemeenten gevierd. In totaal namen 41.693 kinderen deel. In 1971 werd in 255 gemeenten door ruim 50.000 kinderen aan deze manifestatie deelgenomen.

XIII. PUBLIC RELATIONS BOSBOUW

De werkgroep public relations adviseerde het bestuur met betrekking tot de organisatie van de excursie voor de leden van de vaste commissies voor landbouw en visserij en voor cultuur, recreatie en maatschappelijk werk uit de Tweede Kamer naar het landgoed Den Treek-Henschoten. De excursie, welke op 13 september 1971 plaats vond had tot doel de kamerleden een inzicht te verschaffen in de bosbouwproblematiek en de gang van zaken bij het beheer van particuliere landgoederen.

XIV. SCHOLING

§ 1. BOSBOUWPRAKTIJKSCHOOL EN BOSBOUWTECHNISCHE SCHOOL

Zowel voor de Bosbouwpraktijkschool als voor de Bosbouwtechnische School was deze verslagperiode van groot belang. Beide onderwijsinstituten konden een nieuwe behuizing in gebruik nemen. Op 17 september 1970 opende Z.K.H. Prins Claus der Nederlanden de nieuwe Bosbouwpraktijkschool. Ongeveer een half jaar later, op 23 april 1971 verrichtte H.M. de Koningin de opening van de Bosbouwtechnische School.

§ 2. REGELING SUBSIDIE SCHOLING LEERLINGWEZEN

In 1970 werd ten aanzien van 71 deelnemers aan de opleiding in het kader van het leerlingstelsel in de bosbouw subsidie verstrekt op grond van de Regeling Bosschap Subsidie Scholing Leerlingwezen. In 1971 bedroeg dit aantal 76. Het totaal bedrag van de geldelijke bijdragen bedroeg in 1970 f 17.569,19 en in 1971 f 21.608,29.

§ 3. UITREIKING BOS- EN MENSPRIJS

De Bos- en Mensprijs werd in 1970 2 maal uitgereikt aan leerlingen, die met het beste resultaat een cursus in het kader van het Leerlingwezen in de Bosbouw voltooiden.

XV. BOSBRANDWEER

§ 1. ALGEMEEN

In bosbrandbestrijdingskringen zal het jaar 1970 de geschiedenis ingaan als het jaar van de grote brand bij 't Harde. Welke omvang bosbranden in tijden van droogte kunnen aannemen, toonde deze brand. De brand bij 't Harde kon zich mede tengevolge van een harde zuidoostelijke wind, die het blussen zeer bemoeilijkte, snel uitbreiden.

In totaal gingen bij 't Harde, behalve 2 villa's, 2 boerderijen, 2 andere panden en enkele auto's, ruim 169 ha bos en 82 ha heide en ruigte in vlammen op.

De totale schade van deze brand werd geraamd op ongeveer f 2 miljoen. De schade aan bossen en overige natuurterreinen bedroeg ruim f 750.000,—. Vanzelfsprekend is deze brand van grote invloed op de in onderstaande tabel vermelde cijfers. Ondanks het feit, dat zowel 1970 als 1971 als droog en brandgevaarlijk kunnen worden aangemerkt, was het verbrande areaal, vergeleken met voorgaande jaren, indien men in 1970 althans de brand bij 't Harde buiten beschouwing laat, niet bijzonder groot.

jaar	aantal branden	verbrande oppervlakte in ha			schade in guldens
		bos	heide	totaal	
1960	391	139	803	942	± 130.000
1961	51	9	67	76	± 8.000
1962	304	61	207	268	± 75.000
1963	286	143	470	613	± 390.000
1964	467	312	474	786	± 880.000
1965	178	70	150	220	± 86.000
1966	92	17	143	160	± 22.000
1967	176	73	237	310	± 124.000
1968	416	172	1527	1699	± 184.000
1969	181	90	362	452	± 139.000
1970	330	468	184	652	± 1070.000
1971	266	125	333	458	± 227.000

§ 2. DE FINANCIËLE POSITIE, STRUCTUUR EN TAKEN VAN DE REGIONALE BOSBRANDWEERORGANISATIES

In november 1969 besloot de commissie bosbrandweer een door haar opgestelde nota betreffende de financiële positie van de bosbrandweerorganisaties, welke steunde op door middel van een enquête verkregen gegevens, aan te bieden aan het bestuur van het Bosschap. In deze nota werd geconstateerd, dat de financiële situatie met name bij de grote bosbrandweerorganisaties van jaar tot jaar moeilijker wordt.

Enkele organisaties kampten toen reeds met exploitatieverliezen. Volgens de raming zou in 1969 een tekort van f 15.830,— op een uitgaventotaal van f 185.500,— ontstaan. De verwachting werd uitgesproken, dat dit jaarlijks tekort van de organisaties gezamenlijk, uitgaande van een ongewijzigde functionele en organisatorische opzet van de bosbrandweerorganisaties en een gelijk blijven van de inkomsten, zal toenemen tot f 48.000,— in 1973 bij een uitgaventotaal van f 233.640,—. De belangrijkste oorzaak van de toenemende financieringstekorten is het stijgende

loon- en prijspeil. De stijging beïnvloedt in meerdere of mindere mate alle uitgavencategorieën, maar doet zich in hoofdzaak gevoelen bij uitgaven voor bewakings- en bluslonen (tezamen 47% van de totale uitgaven). Ook de kapitaalsuitgaven plaatsen de meeste organisaties voor grote problemen, mede in verband met opgelopen achterstanden in de investeringssfeer. Alhoewel ten behoeve van de financiering van deze kapitaalsuitgaven een beroep op reserve- en voorzieningsfondsen kan worden gedaan, zal in de nabije toekomst blijken, dat bij een aantal organisaties de omvang van deze fondsen te gering zal zijn.

De commissie bosbrandweer achtte het onverantwoord, dat deze ontwikkeling zich voorzet en was gelet op de in de nota neergelegde bevindingen en gezien het karakter van de bosbrandweeractiviteiten in het kader van de instandhouding van bosgebieden en andere natuurterreinen van mening, dat door het bestuur van het Boschap op geldelijke steun zou moeten worden aangedrongen bij de centrale overheid, de provinciale overheden en de gemeenten. Het bestuur van het Boschap verklaarde zich in beginsel bereid de gevraagde stappen te ondernemen, doch wilde alvorens daartoe over te gaan, worden geïnformeerd over de vraag, of de bosbrandweerorganisaties mogelijk taken vervullen welke in feite beter door anderen zouden kunnen worden uitgevoerd.

In de loop van 1970 bracht de werkcommissie bosbrandweer, nadat zij de regionale bosbrandweerorganisaties had gehoord, terzake advies uit. In dit advies werd allereerst aandacht geschonken aan de taak van de vrijwillige bosbrandweergroepen en werd voorts o.m. stil gestaan bij de aanschaf van blusvoertuigen, verbindingsmiddelen en van specifiek aan de terreinomstandigheden aangepaste commandowagens zoals landrovers en jeeps.

De werkcommissie kwam tot de slotsom dat:

- a. er weliswaar een tendens bestaat, die wijst op een afnemende taak van de bosbrandweerorganisaties op het gebied van de bosbrandbestrijding, maar dat deze ontwikkeling zich slechts zeer geleidelijk voltrekt. Bovendien moet ernstig worden betwijfeld of in alle gevallen tot een volledige beëindiging van deze taak zal kunnen worden gekomen zonder dat afbreuk wordt gedaan aan een optimale bosbrandbestrijding;
- b. de bosbrandweerorganisaties een zeer wezenlijke functie vervullen op het gebied van bewaking en melding;
- c. het derhalve ongewenst en waarschijnlijk zelfs onmogelijk moet worden geacht in de organisatiestructuur die naar gelang van de omstandigheden van organisatie tot organisatie verschilt, op korte termijn belangrijke wijzigingen aan te brengen.

Het bestuur van het Boschap besloot in zijn vergadering van 16 december 1970, gelet op de inhoud van het door de werkcommissie uitgebrachte advies, de door de werkcommissie en de commissie bosbrandweer bepleite stappen ter verbetering van de financiële positie van de bosbrandweer te ondernemen.

Het verzoek van het Boschap leidde ertoe dat het subsidie van het Ministerie van Landbouw en Visserij ten behoeve van de bosbrandweer in de Rijksbegroting 1972 met 5.000,— tot f 35.000,— werd verhoogd. Ook een aantal provinciale besturen zegde toe hun bijdrage te verhogen.

Door het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk was aan het einde van de verslagperiode nog geen beslissing genomen.

§ 3. VOORLICHTING EN PROPAGANDA BOSBRANDWEER

De verspreiding van waarschuwborden „bosbrandgevaar” vond ook in deze verslagperiode op uitgebreide schaal plaats. Tevens werd de uitgifte verzorgd van een affiche „Geen vuur in de natuur”.

De commissie voorlichting en propaganda bosbrandweer was tezamen met de brandweer van de gemeente Apeldoorn met een stand vertegenwoordigd op de Internationale Brandweertentoonstelling 1970 te Amsterdam.

XVI. BUITENLANDSE AANGELEGENHEDEN

De Commissie van de Europese Gemeenschappen heeft in 1970 door middel van een vijftal ontwerp richtlijnen voorstellen aan de Raad van Ministers gedaan m.b.t. de landbouwhervorming (Plan Mansholt).

De werkgroep integratie en andere buitenlandse aangelegenheden heeft deze voorstellen besproken en met name aandacht geschonken aan de bestemming van uit de landbouw vrijkomende gronden voor bebossing en de daarmee verband houdende financiële steunregeling, zoals die in ontwerp richtlijn IV is neergelegd. Deze steunmaatregelen omvatten o.m.:

- a. De toekenning van een bebossingspremie, welke gelijk is aan tenminste 80% en ten hoogste 90% van de bebossingskosten, aan eigenaren van oppervlakten cultuurgrond die overgaan tot bebossing van een deel of het geheel van deze oppervlakten. De bebossingskosten omvatten: het voorbereiden van de grond, het aanschaffen en het zaaien respectievelijk planten van zaai- en pootgoed, het aanbrengen van omheiningen of installaties ter bescherming van de aanplantingen en zaaibedden en de onderhoudswerkzaamheden met inbegrip van het aanvullen van ontbrekende bomen of planten, voor ten hoogste 3 jaren;
- b. de toekenning van steun tot een bedrag dat tenminste gelijk is aan de gemiddelde pachtwaarde, welke is vastgesteld voor vergelijkbare niet-beboste oppervlakten cultuurgronden in het betrokken gebied, aan eigenaren die de oppervlakten cultuurgrond welke zij exploiteren, bebossen en die in aanmerking komen voor toepassing van de maatregelen als bedoeld in artikel 2, lid 1a) of 1b) van de richtlijn van de Raad ter bevordering van bedrijfsbeëindiging in de landbouw en aanwending van cultuurgrond ter verbetering van de landbouwstructuur. Deze steun wordt verleend gedurende een periode van tenminste 9 jaar vanaf het ogenblik van het zaaien respectievelijk planten van het zaai- en pootgoed;
- c. de toekenning gedurende een periode van tenminste 9 jaar van een jaarlijkse steun, gelijk aan tenminste 30% en ten hoogste 50% van de sub b) bedoelde pachtwaarde, aan eigenaren van in cultuur zijnde landbouwgronden, wier pachters in aanmerking zijn gekomen voor de toepassing van de maatregelen als bedoeld in artikel 2, lid 1a) of 1b) van voornoemde richtlijn en die de aldus vrijgekomen in cultuur zijnde landbouwgrond bebossen.

De werkgroep was van mening dat de in de ontwerp richtlijn IV neergelegde regeling in het algemeen positief diende te worden beoordeeld. De voorgestelde periode van tenminste 9 jaren (zie b en c) werd echter wel als absoluut minimum gezien. In vele gevallen werd dan ook een beduidend langere periode wenselijk geacht.

In de verslagperiode werd tevens aan de hand van een nota m.b.t. de in Duitsland tot stand gekomen Gesetz über forstwirtschaftliche Zusammenschlüsse aandacht geschonken aan de samenwerking in de bosbouw. De nota werd gepubliceerd in het oktobernummer van het Nederlands Bosbouw Tijdschrift. Ingevolge bovengenoemde wet die op 1 januari 1970 in Duitsland in werking trad, kunnen gedurende een periode van 15 jaren bijdragen worden verstrekt in investeringskosten volgens een aflopende schaal, indien bij samenwerking tussen boseigenaren investeringen plaatsvinden. Voor de samenwerking dient een bepaalde rechtsvorm te worden gekozen.

De werkgroep kwam tot de slotsom dat invoering van een soortgelijke regeling hier te lande ter stimulering van de samenwerking tussen bosbouwondernemingen gewenst was.

De werkgroep onderschreef de aanbevelingen uit het rapport van de structuurcommissie van het Boschap om d.m.v. samenwerking te komen tot schaalvergroting, welke bij de huidige Nederlandse verhoudingen met een qua beheersstructuur sterk versnipperd bosbezit noodzakelijk is. Immers samenwerking kan zowel bijdragen tot het optimaal gemeenschappelijk inzetten van machines en arbeid bij de uitvoering van werkzaamheden, als tot de bundeling van aan derden uit te besteden werkzaamheden, waardoor tevens de totstandkoming van ondernemingen welke voor derden bosbouwwerkzaamheden verrichten (loonbedrijven) zal worden bevorderd.

Bovendien kan bij samenwerking concentratie van het houtaanbod plaatsvinden, hetgeen kan bijdragen tot een zo efficiënt mogelijke organisatie van de afzet in de bedrijfskolom tussen houtproducent, houthandelaar en gebruiker en verbruiker van hout.

Mede daardoor zullen in de toekomst de afzet- en verwerkingsmogelijkheden van inlands hout niet alleen kunnen blijven bestaan, maar mogelijk zelfs kunnen worden uitgebreid.

XVII. FINANCIËEL OVERZICHT

REKENINGEN 1970 en 1971

INKOMSTEN	1970	1971
I. Uit het saldo van vorige kalenderjaren	f —,—	f 51.366,19
II. Heffingen	„ 288.033,59	„ 290.131,03
III. Diensten aan derden (bosbrandweer)	„ 3.000,—	„ 5.000,—
IV. Overige inkomsten	„ 23.047,66	„ 12.720,56
Totaal inkomsten	<u>f 314.081,25</u>	<u>f 359.217,78</u>

UITGAVEN

I. Vergaderkosten, bestuur en commissies met vergoeding voorzitter	f 23.557,50	f 23.470,—
II. Personeelsuitgaven, inclusief kosten sociale voorzieningen, reis- en verblijfkosten	„ 170.197,62	„ 217.105,29
III. Huisvestingskosten en bureaunkosten	„ 40.512,38	„ 42.436,25
IV. Rente en bankkosten	„ 1.578,68	„ 1.442,33
V. Diensten door derden w.o. accountantskosten	„ 3.724,—	„ 4.490,—
VI. Subsidies en bijdragen:		
Commissie Onderzoek en Rationalisatie Bosbouw	„ 10.000,—	„ 10.000,—
Sociaal-Economische Raad	„ 2.435,—	„ 2.007,54
Landelijk Comité Organisatie Boomfeestdagen	„ 1.500,—	„ 1.000,—
Stichting Recreatie	„ 25,—	„ 25,—
Bosbrandweer	„ 3.000,—	„ 5.000,—
Perscentrum Nieuwspoor	„ 25,—	„ 25,—
Natuurfonds	„ 25,—	„ 25,—
Landbouw-Economisch Instituut	„ 15.000,—	„ 15.000,—
Ned. Bosbouw Tijdschrift	„ 1.000,—	„ 1.000,—
Stichting Landelijk Orgaan voor het Leerlingwezen in de Bosbouw	„ 200,—	„ 100,—
	<u>f 33.210,—</u>	<u>f 34.182,54</u>
VII. Bijdragen aan bijzondere diensten		
1. Commissie Inlands Hout	f 13.288,51	f 6.650,68
2. Fonds Subsidieregeling Leerlingstelsel i.d. Bosbouw	„ 17.569,19	„ 21.038,29
VIII. Onvoorzien	„ 1.854,03	„ 8.402,40
IX. Aanvulling reserve	„ —,—	„ —,—
X. Batig saldo	„ 8.589,34	„ —,—
Totaal uitgaven	<u>f 314.081,25</u>	<u>f 359.217,78</u>

BALANS PER 31 DECEMBER 1970 EN 1971

ACTIVA

PASSIVA

	1970	1971		1970	1971
Gebouw	46.645,28	42.993,24	Geldlening Ned. Waterschapsbank	37.664,32	34.012,28
Geldmiddelen			Diverse schulden en nog te betalen posten	53.471,70	78.162,82
Kas	959,82	939,70	Reserve onderhoud gebouw	1.000,—	2.000,—
Giro	13.074,91	9.355,25	Reserve aanschaf auto	—,—	1.250,—
Waterschapsbank	14.720,65	4.207,23	Reserve	203.126,31	151.760,12
Nutsspaarbank	97.295,25	107.731,48	Saldo Bosbrandweer	1.076,42	614,07
	126.050,63	122.233,66	Fonds toeslag pensioenen	23.594,61	38.016,62
Diverse vorderingen en vooruitbetaalde kosten	39.391,04	35.441,28	Fonds „Bos en Mens”	16.017,63	17.019,97
Belegde reserve	123.864,04	122.798,74	Spaarfonds ex art. 21 lid 2 pensioenverordening Bosschap 1969		631,04
	335.950,99	323.466,92		335.950,99	323.466,92

BOSBRANDWEER

INKOMSTEN

UITGAVEN

	1970	1971		1970	1971
1. Min. van Landbouw en Visserij	30.000,—	30.000,—	1. Utrechtse Bosbrandweer Vereniging	1.410,—	1.440,—
2. Nederlandse Spoorwegen N.V.	100,—	100,—	2. Veluws Bosbrandweer Comité	7.080,—	7.120,—
3. N.V. Ned. Buurtver. Maatschappij	75,—	—,—	3. Bosbrandweervereniging Achterhoek en Liemers	1.330,—	1.360,—
4. Onderl. Gem. Bossen Verzekeringsmij.	250,—	250,—	4. Prov. Overijsselse Stichting voor de Bosbrandbestrijding	3.480,—	3.520,—
5. Stichting Natuurfonds	2.000,—	2.000,—	5. Stichting Bosbrandbestrijding in de 3 Noordelijke Provinciën	3.480,—	3.520,—
6. Bosschap	3.000,—	5.000,—	6. Stichting Bosbrandbestrijding Limburg	2.680,—	2.720,—
7. Saldo vorig jaar	679,07	462,35	7. Bosbrandweering Cranendonck	850,—	880,—
			8. Bosbrandweering Deurne	450,—	480,—
			9. Bosbrandweering Het Markiezaat	380,—	400,—
			10. Bosbrandweering Ravenstein	70,—	80,—
			11. Bosbrandweering Zeeland	220,—	240,—
			12. Bosbrandweering Bladel	860,—	880,—
			13. Stichting Bosbrandweer Nijmegen e.o.	300,—	320,—
			14. Bosbrandweering Oosterhout	—,—	230,—
			15. Recreatiesch. Brunsummerheide	70,—	80,—
			16. Nader te verdelen subsidies	3.000,—	2.642,35
			17. Voorlichting en propaganda	6.000,—	6.000,—
			18. Vacatiegelden commissie en werk-commissie	830,—	900,—
			19. Administratiekosten Bosschap	3.000,—	5.000,—
			20. Voordelig saldo	614,07	
Totaal inkomsten	36.104,07	37.812,35	Totaal uitgaven	36.104,07	37.812,35

COMMISSIE INLANDS HOUT

INKOMSTEN

UITGAVEN

	1970	1971		1970	1971
1. Bosschap	13.288,51	6.650,68	1. Huisvestingskosten, bureaunkosten, personeelsuitgaven, reis- en verblijfkosten	4.977,16	1.324,01
2. Algemene Vereniging Inlands Hout	6.644,26	3.325,33	2. Onderzoek	64,05	—,—
3. Ministerie van Landbouw en Visserij	9.966,39	4.988,—	3. Deelname tentoonstellingen	11.172,83	2.000,—
			4. Voorlichting	13.681,12	11.640,—
			5. Onvoorzien	4,—	
Totaal inkomsten	29.899,16	14.964,01	Totaal uitgaven	29.899,16	14.964,01

*XVIII. SAMENSTELLING BESTUUR, DAGELIJKS BESTUUR, HOOFD-
AFDELING SOCIALE ZAKEN, COMMISSIES E.D.*

A. Bestuur

Op 14 mei 1970 eindigde de 8e zittingsperiode van het bestuur van het Boschap. Krachtens het bepaalde in het Koninklijk Besluit van 4 april 1960 (Ned. Staatscourant van 8 april 1969, nr. 70), bestaat het bestuur uit 14 leden. De volgende organisaties van ondernemers en werknemers zijn aangewezen tot het benoemen van het achter hun naam vermelde aantal bestuursleden van het Boschap voor de zittingsperiode van 15 mei 1970 tot en met 14 mei 1972.

- a. organisatie van ondernemers:
 - Nederlandse Vereniging van Boseigenaren 6 leden
- b. organisaties van werknemers:
 - AVB, Agrarische en Voedingsbedrijfsbond-NVV 2 leden
 - Christelijke Bond van werknemers in de voedings-, agrarische-, recreatie-, genotmiddelen- en tabakverwerkende bedrijven (CVAT) 2 leden
 - Katholieke bond van personeel in agrarische, voedings- en genotmiddelenbedrijven (AVG) 2 leden
 - de drie werknemersorganisaties gezamenlijk 1 lid.

Door de Minister van Landbouw en Visserij werd voor de door het Rijk gedreven bosbouwondernemingen de algemeen-directeur van het Staatsbosbeheer tot bestuurslid benoemd voor de zittingsperiode van 15 mei 1970 tot en met 14 mei 1972. Aan ondernemerszijde werd de heer Dr. Ir. J. van Soest als lid van het bestuur opgevolgd door de heer mr. R. F. C. Baron Bentinck van Schoonheten. De heren mr. F. M. A. Haffmans en mr. J. W. Bax werden als plv. leden opgevolgd door de heren J. B. F. Bosch Ridder van Rosenthal en Jhr. mr. H. G. A. Hooft.

In de loop van de verslagperiode trad de heer H. J. A. van Heek als plv. bestuurslid af. Hij werd opgevolgd door de heer ir. A. A. C. van Leeuwen.

Aan werknemerszijde werden de door de AVB aangewezen bestuursleden, de heren H. J. de Boer en C. Schelling opgevolgd door respectievelijk de heren J. Hubregtse en L. van der Meulen. Deze laatste had reeds als plv. lid zitting in het bestuur. Als zodanig werd de heer van der Meulen opgevolgd door de heer H. D. Ligtenberg. In de loop van de verslagperiode trad de heer L. Douma af als plaatsvervangend bestuurslid. Hij werd opgevolgd door de heer R. Dik.

De heer Hubregtse werd op 15 december 1971 als lid van het bestuur opgevolgd door de heer A. J. Kuiper.

De AVB benoemde voor de zittingsperiode 3 leden.

Dientengevolge traden de heren P. Kuypers en M. van der Wijst af als respectievelijk lid en plaatsvervangend lid van het bestuur. Zij werden opgevolgd door de heren H. J. van der Woerd als lid en F. de Roo als plaatsvervangend lid.

De heer H. Hofstede trad op 15 december 1971 af als lid van het bestuur namens de C.V.A.T. Hij werd opgevolgd door de heer F. Bom.

Het bestuur benoemde voor de zittingsperiode 15 mei 1970 tot en met 14 mei 1972 Jhr. mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan weer tot voorzitter. De heren Jhr. drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein en J. Hubregtse werden tot plv. voorzitter benoemd.

Op 31 december 1971 was het bestuur van het Bosschap als volgt samengesteld:
Jhr. mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter.

leden

A. Ph. R. C. Baron van der Borch
van Verwolde
Jhr. drs. M. A. M. G. Bosch van
Drakestein
Mr. F. L. M. Hoebens
Mr. R. F. C. Baron Bentinck van
Schoonheten
Ir. C. Staf
Drs. V. Timmermans
Ir. A. Stoffels
A. J. Kuiper
L. van der Meulen
A. P. C. Gulickx
L. Magielse
H. Kikkert
F. Bom
H. J. van der Woerd
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

plaatsvervangende leden

C. W. J. Baron de Weichs de Wenne
Ir. A. A. C. van Leeuwen
Jhr. mr. H. G. A. Hooft
Ir. E. Reinders
J. B. F. Bosch Ridder van Rosenthal
Dr. T. Jurriaanse
Ir. A. J. Grandjean
H. D. Ligtenberg
R. Dik
J. C. de Koning
B. Wösten
M. D. den Hollander
I. Vermaas
F. de Roo

Ministeriële vertegenwoordigers:

Ministerie van Landbouw en Visserij:

Mr. J. P. van Zutphen
Mejuffrouw Mr. J. N. Hagen

Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid:

Dr. J. A. M. Cornelissens
Mr. J. B. F. van Hasselt

Ministerie van Economische Zaken:

Mr. A. P. P. van Wijchgel

B. Dagelijks Bestuur

Aan het einde van de verslagperiode was de samenstelling van het dagelijks bestuur als volgt:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter

leden

A. Ph. R. C. Baron van der Borch
van Verwolde
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van
Drakestein
H. Kikkert
A. J. Kuiper
L. Magielse
Ir. A. Stoffels
Drs. G. J. den Hartog, secretaris.

plaatsvervangende leden

Ir. C. Staf
Drs. V. Timmermans
F. Bom
L. van der Meulen
A. P. C. Gulickx
Ir. A. J. Grandjean

C. Secretariaat

Op 31 december 1971 was het secretariaat als volgt samengesteld:

Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris
J. Th. M. M. van Bergen, comptabele
W. J. P. Russcher, administratief medewerker
Mevrouw A. Rauws-van der Klis, secretaresse
Mejuffrouw Th. J. Lodde, typiste
J. B. Onderwaater, medewerker archiefwerkzaamheden

D. Hoofdafdeling Sociale Zaken

Op 31 december 1971 was de hoofdafdeling sociale zaken als volgt samengesteld:

<i>leden</i>	<i>plaatsvervangende leden</i>
A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde	C. W. J. Baron de Weichs de Wenne
J. B. F. Bosch Ridder van Rosenthal	Drs. V. Timmermans
H. Hofstede	I. Vermaas
A. J. Kuiper	H. D. Ligtenberg
G. Louppen	Ir. G. Memelink
L. Magielse	A. P. C. Gulickx
Drs. H. D. Schouten, secretaris	

E. College van Advies voor Bosbouwstructuuraangelegenheden

Aan het einde van de verslagperiode was de samenstelling van het college van advies voor bosbouwstructuuraangelegenheden als volgt:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
R. Dik
Dr. T. Jurriaanse
Ir. H. A. van der Meiden
Ir. J. F. Molenaars
Ir. D. Sikkel
Ir. J. Sipkens
Ir. C. Staf
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

F. Werkcommissie Inlands Hout

Op 31 december 1971 was de samenstelling van de werkcommissie inlands hout als volgt:

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
F. Bom
J. Derckx
W. Kan
Ir. A. A. C. van Leeuwen
Ir. E. Reinders
Ir. D. Sikkel
Ir. J. Sipkens
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

G. Tariefcommissie

leden

Ir. A. J. Lanz
H. J. van der Woerd
Ir. A. G. Gerritsen

plaatsvervangende leden

Ir. A. H. Druijff
F. Bom
D. van Hattum

H. Belastingcommissie

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
C. D. Grijns
Mr. F. M. A. Haffmans
Jhr. Mr. C. M. O. van Nispen tot Sevenaer
Mr. L. J. Schiethart
A. Zeissink
Prof. Mr. L. J. M. Nouwen, adviseur
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

I. Commissie schadelijke dieren

Drs. G. J. den Hartog, voorzitter
Ir. E. Lammerts van Bueren
Ir. B. T. Bosman
F. G. van Dijk
G. van Rossem
Mr. A. C. van Rossum
Drs. H. D. Schouten, secretaris

J. Commissie voor het meten van hout

Dr. Ir. J. van Soest, voorzitter
J. Derckx
H. H. Hulsman
Ir. J. van den Bos
Ir. A. A. C. van Leeuwen
Ir. D. Sikkel
ir. P. G. de Vries, Secretaris

K. Commissie bosbouwveiligheid

Ir. E. Spaan, voorzitter
Prof. Ir. M. Bol
Ir. E. H. P. Juta
Ir. A. J. Lanz
L. Magielse
Ir. P. de Putter
J. L. P. M. Knaapen, ing.
W. Taffijn
Drs. H. D. Schouten
Ir. A. H. Druijff, secretaris

L. Commissie bosbrandweer

Mr. A. L. des Tombe, voorzitter
H. J. Berends
Mr. C. Boele
Majoor F. J. L. in den Bosch
Ch. H. J. Brauers
Jhr. Mr. O. R. van den Bosch
A. Geurts
Ir. K. B. Kroon
L. Magielse
Jhr. Ir. J. E. M. van Nispen tot Pannerden
Ir. E. Reinders
H. A. J. Roels
Mr. J. O. Thate
H. van der Wal
Drs. H. D. Schouten, secretaris

M. Werkcommissie bosbrandweer

Mr. A. L. des Tombe, voorzitter
H. A. J. Roels
Ch. H. J. Brauers
L. Magielse
Jhr. Ir. J. E. M. van Nispen tot Pannerden
Drs. H. D. Schouten, secretaris

N. Commissie voorlichting en propaganda bosbrandweer

C. Diemont, voorzitter
L. van Santen Kolff
C. Sartori
Th. G. M. Speet
Ir. M. G. Wagenaar Hummelinck
Mr. G. J. Wurfbain
Drs. H. D. Schouten, secretaris

O. Commissie tot voorbereiding van bos-, hout- en recreatiedagen

Prof. Ir. M. Bol
F. Bom
A. Ph. R. C. Baron van der Borch van Verwolde
D. Bouman
Ir. A. G. Gerritsen
Drs. G. J. den Hartog
Th. J. Kroon
Ir. C. Kuysten
W. van Ophuysen
Drs. J. van der Valk

P. Werkgroep integratie en andere buitenlandse aangelegenheden

Dr. T. Jurriaanse, voorzitter
H. Kikkert
Ir. G. Memelink
Ir. D. Sikkell

Ir. A. Stoffels
Ir. H. Vredeling
Mr. R. A. van de Wall Bake
Ir. J. F. Woltersen
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

Q. Salariscommissie

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
A. P. C. Gulickx
Mr. F. L. M. Hoebens
H. J. van der Woerd
Ir. C. Staf
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

R. Werkgroep public relations

Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter
F. Bom
Jhr. Drs. M. A. M. G. Bosch van Drakestein
Ir. C. Kuysten
Ir. H. van Medenbach de Rooij
Ir. M. G. Wagenaar Hummelinck
J. Swart
Drs. G. J. den Hartog, secretaris

S. Werkgroep peiling ontwikkelingsfase dennenscheerder

Ir. E. Lammerts van Bueren
Dr. J. Luitjes
Drs. H. D. Schouten
J. A. van Wijk

T. Commissie bosbijdrageregelingen en problematiek van de openstelling

Ir. B. D. van Schelven, voorzitter
H. J. E. van Beuningen
F. Bom
Drs. J. C. Heytze
Mr. F. L. M. Hoebens
Ir. W. G. van der Kloet
Ir. K. B. Kroon
C. W. J. Baron de Weichs de Wenne
Drs. G. J. den Hartog, secretaris
Drs. H. D. Schouten, adjunct-secretaris

XIX. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE INSTELLINGEN

Overzicht per 31 deceber 1971

1. Stichting Bosbouwproefstation „De Dorschkamp”

Dr. T. Jurriaanse
H. Kikkert
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
Ir. G. Memelink

2. Nederlandse Nationale Populieren Commissie
Dr. Ir. J. F. van Oosten Slingeland
3. Bosbouwvoorlichtingsraad
Het secretariaat van de Raad wordt gevoerd door de secretaris van het
Bosschap, die tevens lid is van de raad.
4. Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening
Jhr. mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
5. Provinciale Overijsselse Stichting voor de Bosbrandbestrijding
R. W. Hudig
6. Stichting Bosbrandweer Nijmegen en Omstreken
Drs. G. J. den Hartog
7. Stichting Recreatie
Drs. G. J. den Hartog
8. Contactgroep Natuurbehoud en Recreatie van de Stichting Recreatie
Drs. G. J. den Hartog
9. Werkgroep Milieuhygiëne van de Stichting Recreatie
Drs. H. D. Schouten
10. Stichting Natuurfonds
Drs. G. J. den Hartog
11. Vereniging „De Utrechtse Heuvelrug”
Drs. G. J. den Hartog
12. Jachtraad
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
13. Landelijk Comité voor de organisatie van boomfeestdagen in Nederland
Drs. G. J. den Hartog
14. Bestrijdingsmiddelencommissie
Dr. Ir. J. van Soest, lid
Drs. G. J. den Hartog, plv. lid
15. Gespreksgroep Landgoederen A.N.W.B. (informeel)
Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan
Drs. G. J. den Hartog
16. Begeleidingscommissie infiltratieproject Veluwe
Ir. E. Reinders

XX. IN- EN UITVOER VAN HOUT

INVOER VAN HOUT	1970 m ³	1971 m ³	1970 f 1000	1971 f 1000
Naaldhout				
I. Rond				
a. Mijnhout	5.370	1.789	273	128
b. Papierhout	499.107 ¹⁾	373.458	27.624	22.632
c. Ander naaldhout				
1. zaag- en fineerhout	41.025	34.752	3.674	2.798
2. heipalen	195.219	55.579	17.676	5.243
3. T.T. palen	41.009	8.217	3.084	718
4. overig	19.935	18.260	1.204	1.186
II. Vierkant				
behakt, bezaagd	4.364	1.366	1.021	338
III. Gezaagd	2.689.400	2.503.404	541.905	518.091
hardhout				
I. Rond				
a. Mijnhout	1.520	1.745	127	216
b. Papierhout	124	607	7	18
c. Zaag- en fineerhout				
1. tropisch	260.485	300.597	54.858	65.098
2. niet tropisch	126.431	81.172	12.391	9.035
d. Ander, geen zaaghout, tropisch en niet-tropisch	7.548	5.913	358	480
II. Vierkant behakt of bezaagd	13.116	10.664	4.269	2.955
III. Gezaagd				
1. tropisch	186.951	163.939	70.574	61.253
2. niet tropisch	124.498	121.300	23.669	36.395
dwarsslagers	49.228	67.809	6.039	11.480

¹⁾ Inhoud in stère

UITVOER VAN HOUT

	1970 m ³	1971 m ³	1970 f 1000	1971 f 1000
mijnhout	95.029	73.007	5.683	4.123
afvalhout	102.980	35.137	5.775	2.675